Ազգ
Azg armenian daily
15 ԱՊՐԻԼ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 64 (1567)

Ելցինը կկարողանա՞ գնել դումայականներին

Մոսկվայում երեքշաբթի մի փոքրիկ հրաշք տեղի ունեցավ: Պետդումայի նախագահ Գենադի Սելեզնյովը, որը անսասանորեն դեմ էր Սերգեյ Կիրիենկոյի թեկնածությանը եւ հայտարարում էր, թե նախագահից պահանջելու է վարչապետի այլընտրանքային թեկնածություններ, Բորիս Ելցինի հետ հանդիպելուց հետո հայտարարեց, որ Պետդուման պետք է հաստատի Կիրիենկոյի նշանակումը վարչապետի պաշտոնում: Իսկ ի՞նչ տեղի ունեցավ, որ Գենադի Սելեզնյովը փոխեց իր կարծիքը: BBC-ով հանդես եկած մոսկովյան «Կարնեգի կենտրոնի» քաղաքագետ Նիկոլայ Պետրովը բացատրեց, որ Բորիս Ելցինը գործերի կառավարիչ Բորոդինին ցուցում է տվել ուրբաթ օրը կայանալիք քվեարկությունից հետո կարգավորել պատգամավորներին հուզող բոլոր խնդիրները: Ըստ Պետրովի, «խոսքը յուրաքանչյուր պատգամավորին անհատապես գնելու եւ նրանց այժմյան խնդիրները՝ բնակարանային եւ այլն, լուծելու մասին է: Թե կոնկրետ ինչով կարելի էր գնել Պետդումայի նախագահին, դժվար է ասել: Իսկ ով ինչ է ստացել, մենք կիմանանք Կիրիենկոյի թեկնածության հաստատման եւ նախարարների նշանակումից հետո»: Սակայն Պետդուման չանսաց Սելեզնյովի կոչին: Պետդումայի խորհուրդը երեքշաբթի օրը մի հայտարարագիր ընդունեց, որտեղ ասվում է, որ Կիրիենկոյի թեկնածության հաստատումը կարող է ապակայունացնել իրավիճակը երկրում եւ գցել իշխանության վարկը:

ՕՐԱԽՆԴԻՐ

Կադրային քաղաքականությունը որպես ուղիղ ճանապարհ

Ձեւի հաղթանակ կամ... պարտություն

ՆԱՐԻՆԵ ԴՈՒԼՔԱՐՅԱՆ

Հանրապետության վարչապետն արդեն նշանակված է: Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը պաշտոնակալության արարողության հաջորդ օրն իսկ հրապարակեց իր ընտրությունը. ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար երեսուներեքամյա Արմեն Դարբինյանը կգլխավորի 1998 թ. պետբյուջեն իրականացնող կառավարությունը: Արմեն Դարբինյանի նշանակումը հիմնավորվում է Ռոբերտ Քոչարյանի ի սկզբանե դավանած արհեստավարժության սկզբունքի գործոնով: Կոալիցիոն կառավարության գաղափարը նորընտիր նախագահը համարում է վաղաժամ: Ըստ որոշ աղբյուրների հանդիպելով ընտրությունների ընթացքում իրեն պաշտպանած «Արդարություն եւ միասնություն» քաղաքական միավորման ներկայացուցիչներին Ռոբերտ Քոչարյանը նշել է, որ արհեստավարժության սկզբունքով կազմված այս կառավարությանը կհաջորդի նոր կառույց, ուր նախարարները կլինեն քաղաքական դեմքեր, իսկ փոխնախարարները եւ ստորադաս կառույցների ղեկավարները զուտ արհեստավարժներ, որոնք կիրականացնեն այդ ժամանակահատվածում հաղթած կուսակցության կամ միավորման քաղաքական ուղեգիծը՝ կրելով ողջ պատասխանատվությունը ստացած քվեների եւ հասարակական վստահության համար: Ենթադրվում է, որ ներկա կառավարությունը կլինի անցումային:

Ապրիլի 20-ի եզրագծին հայտնի կդառնա Արմեն Դարբինյանի գլխավորած կառավարության կազմը: Ըստ Սահմանադրության Ռոբերտ Քոչարյանը վարչապետի առաջարկությամբ կնշանակի եւ կազատի նախարարներին: Թեեւ պաշտոնապես անուններ դեռ չեն հրապարակված, սակայն ձեւավորվելիք թիմը պարզ է: Այս կառավարության առանցքը կազմում են երիտասարդ ազատական բարեփոխիչները Արմեն Դարբինյան, Վահրամ Ավանեսյան, Գառնիկ Նանագուլյան, Էդուարդ Մանուկյան, Տիգրան Սարգսյան: Նրանք պետք է իրականացնեն ոչ միայն 1998 թ. պետբյուջեն, այլեւ Ռոբերտ Քոչարյանի ընտրարշավի ընթացքում ամբողջացված տնտեսական ծրագիրը խոստացված տարեկան 10 տոկոսի հասնող տնտեսական աճով եւ 1 մլրդ 100 մլն դոլարի օտարերկրյա ներդրումների ներհոսքով դեպի սեփականաշնորհված ու մասնավորեցվող ձեռնարկություններ, հարկային բեռի թեթեւացմամբ, այդ թվում հարկային դաշտի ընդլայնման եւ ստվերային տնտեսության կրճատման հաշվին: Ճիշտ է, նախկին կառավարությունից որոշ դեմքեր կմնան. Հենրիկ Քոչինյան, Ֆելիքս Փիրումյան, Հրանուշ Հակոբյան, Արտաշես Պետրոսյան, սակայն նրանք վկայել են իբրեւ ծառայողի իրենց կատարողական ունակությունները:

Շար.՝ էջ 2

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Երեքշաբթին արդյունավետ էր

Պատգամավորական կազմն աշխատում էր, կարելի է ասել, գերլարված՝ նախաձեռնելով կարեւոր օրինագծերի քննարկումներ, լայնացնելով ՀՀ օրենսդրական դաշտը կարեւոր օրենքներով: Ներկայացնեմ դրանցից երկուսը:

Օրենք «Հաշվապահական հաշվառման մասին»

Ըստ երեւույթին օրենքի նշանակությունը ընդգծելու համար ԱԺ-ն հրավիրեց բրիֆինգ, որը վարում էր ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ պրն Արմեն Եղիազարյանը: Ըստ նրա որակավորման, հաշվապահական հաշվառման բնագավառը կարեւորագույն մարզերից է, որը, սակայն, ուշադրության կենտրոնում չի եղել: Օրենսդրական կանոնակարգման առումով արվում է առաջին քայլը՝ օրենքով սահմանվում են հաշվապահական հաշվառման կազմակերպման եւ վարման, ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման եւ ներկայացման միասնական հիմունքները:

Ըստ էության, քայլ է արվում սկսելու բարեփոխումների գործընթացը եւ հաշվապահական գործում, անցնելով սովետական հաշվապահությունից միջազգային ստանդարտներ: Ընդգծեմ, որ անցումային շրջանն արդեն հաղթահարված է, կանոնակարգվելով կառավարության որոշումներով: Օրենքի համաձայն միջազգային ստանդարտների կիրառումը կնպաստի արտասահմանյան ներդրումների հոսքին Հայաստան:

Այս շատ կարեւոր օրենքն ընդունվեց առաջին ընթերցմամբ բավականին հանգիստ, եթե չհիշենք այն լեզվակռիվը, որը ելույթի ընթացքում ունեցավ պատգամավոր Լեոնիդ Հակոբյանը Խաչիկ Սաֆարյանի, Վաչագան Հարոյանի եւ Արմեն Եղիազարյանի հետ: Արմեն Եղիազարյանը մեղադրվեց տնտեսությունը ներկա տխուր վիճակին հասցնելու մեջ, Խաչիկ Սաֆարյանը՝ գյուղի անմխիթար վիճակի, իսկ Վաչագան Հարոյանի կապակցությամբ Լեոնիդ Հակոբյանը արտահայտվեց տաքուխ մի կոչով. «Կեցցե այն կառավարությունը, որը մեզ աշխատանքից ազատեց» (հիշենք, որ պրն Հարոյանն ազատվել է Երեւանի ոսկերչական գործարանի տնօրենի պաշտոնից):

Երեւի թե լեզվակռվի պատճառը օրենքի 23-րդ հոդվածն էր, որը պարտադրում է բոլոր կազմակերպություններին (բացի բյուջետայիններից) տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ ներկայացնել պետական վիճակագրություն իրականացնող մարմնին:

Արմեն Եղիազարյանի ղեկավարած հանձնաժողովը հետեւողականորեն աշխատում է հնարավորին չափով ազատել տնտեսավարողներին բյուրոկրատական թղթաբանությունից, գտնելով, որ ծավալուն թղթաբանությունը տարբեր տեսակի զեղծարարությունների հիմք է: Այս անգամ էլ տեսակետը հաղթեց եւ օրենքն ընդունվեց առանց 23 հոդվածի:

Չնայած դրան, պրն Հակոբյանն իր կրքոտ խոսքով խորհելու առիթներ տվեց, հայտարարելով, որ Հայաստանում ստվերային տնտեսության շրջանառությունը հասնում է 1 մլրդ դոլարի, ամենուրեք կազմակերպություններում տարվում է երկակի հաշվապահական հաշվառում, մեկը պետական մարմիններին ներկայացնելու, մյուսը ի շահ սեփական գրպանի: Պետվիճակագրությունն էլ մեղադրվեց ոչ արժանահավատ վիճակագրական տվյալներ բողարկելու մեջ, քանի որ այդ հիմնարկը հիմնային տեղեկություններ չի ստանում:

Մի կարեւոր հանգամանք եւս. օրենքը նախատեսում է հաշվապահների լիցենզավորում, որը, ըստ Արմեն Եղիազարյանի, պետք է իրագործվի մինչեւ 2001 թիվը: Խնդիրը բարդ է, այդ բարդությունը չի ժխտում եւ պրն Եղիազարյանը:

Շար.՝ էջ 3

Ավարտվեց «Զվարթնոցի» բեռնահամալիրի կառուցումը

Եվրոբանկի վարկային ծրագրի շրջանակներում 1996-ի հոկտեմբերի 21-ին ամերիկյան «Բիլլ Հարբերթ» կազմակերպության հետ «Զվարթնոց» օդանավակայանում բեռնահամալիրի նախագծման եւ կառուցման նպատակով ստորագրվել էր 15,42 մլն դոլարի արժողությամբ պայմանագիր: Երեկ, հանձնման-ընդունման համապատասխան ակտի ստորագրումով շինությունը գլխավոր կապալառուից

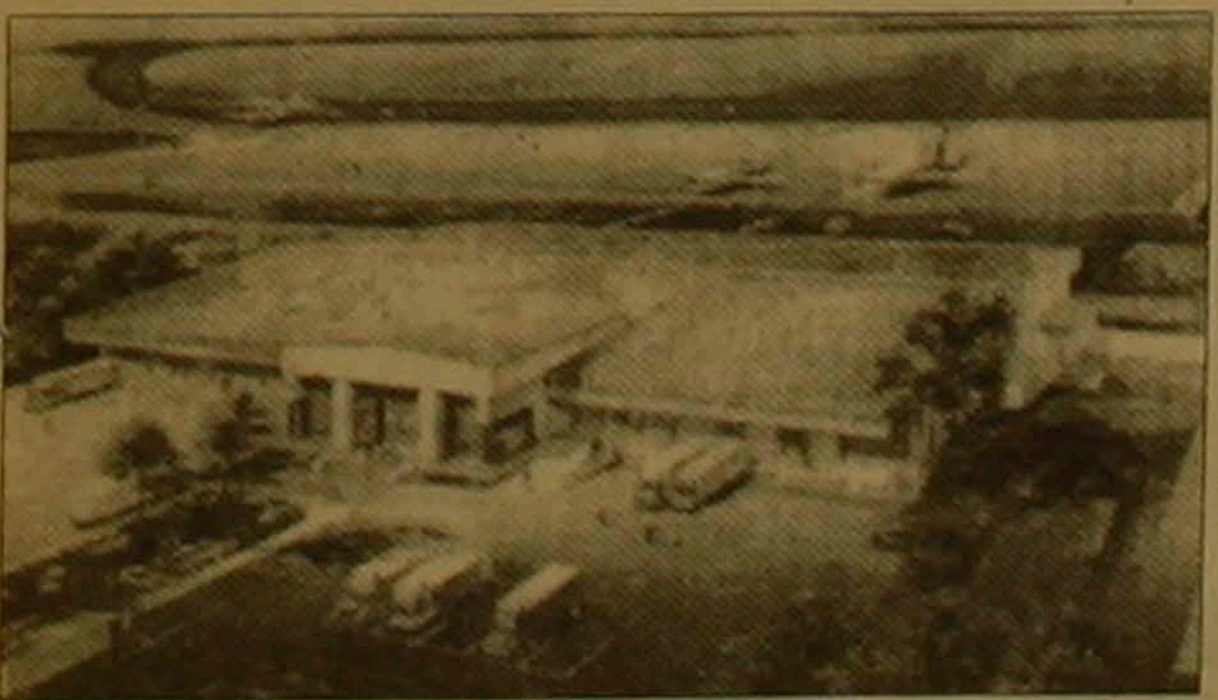

պաշտոնապես անցավ «Զվարթնոց» օդանավակայանի տնօրինությանը, որին հաջորդելու է շահագործման աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը: Արարողությանը ներկա էին տրանսպորտի նախարար Հենրիկ Քոչինյանը, Քաղաքացիական ավիացիայի վարչության պետ Վաղարշակ Մնացականյանը, տեղակալ Արմեն Տեր-Տաճատյանը, Հայկական ավիաուղիների գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար Տիգրան Աչոյանը, «Զվարթնոց» օդանավակայանի տնօրեն Վանո Վարդանյանը, օդանավակայանի տարբեր ծառայության տարբեր պատասխանատուներ, ինչպես նաեւ խորհրդատվական ընկերության ներկայացուցիչներ:

Միջազգային չափանիշներին համապատասխանող բեռնահամալիրն ունի շուրջ 10.000 քմ մակերեսով պահեստային տարածք, տարեկան 80-100.000 տոննա բեռնաշրջանառության հնարավորությամբ: Այն նախատեսված է 5 կայանատեղերով բոլոր տիպի օդանավերի սպասարկման համար, ունի օդային բեռնափոխադրող ընկերությունների համար վարձակալությամբ տրամադրելու մոտ 500 քմ օֆիսային տարածքներ: ՔԱԳՎ պետ պարոն Մնացականյանը շնորհավորելով ներկաներին, ընդգծեց, որ բեռնահամալիրը կարդարացնի իրեն եւ մեծ հեղինակություն կբերի ոչ միայն «Զվարթնոց» օդանավակայանին, այլեւ մեծ դեր կունենա Հայաստանի տնտեսական կյանքում: Միաժամանակ համոզմունք հայտնեց, որ 2-3 տարի հետո բեռնահամալիրի ծանրաբեռնվածությունը կհասնի առավելագույնի: Պրն Տեր-Տաճատյանն իր հերթին նշեց, որ բեռնահամալիրը ատոմակայանի կարեւորությունն ունի Հայաստանի համար:

Ա. Ա.

Կարեն Դեմիրճյանի որդին որեւէ առաջարկ չի ստացել

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մարս» ձեռնարկության տնօրեն Ստեփան Դեմիրճյանը հայտնեց, որ ինքը որեւէ առաջարկություն չի ստացել կառավարության մեջ մտնելու մասին: Համաձայն լուրերի, նոր կառավարությունում ներկայիս արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Գառնիկ Նանագուլյանը կնշանակվի արտգործնախարար, իսկ նրա տեղը կառաջարկվի Ստեփան Դեմիրճյանին, որը նախագահի թեկնածու Կարեն Դեմիրճյանի որդին է: Ստեփան Դեմիրճյանի խոսքերով, նման լուրեր իրեն նույնպես հասել են: Թղթակցի հարցին, թե կհամաձայնվի՞ արդյոք նման առաջարկին, պրն Դեմիրճյանը պատասխանեց, որ այդ մասին դեռեւս չի մտածել:

Քլինթոնների եկամուտն անցած տարի ընդամենը 569.511 դոլար է կազմել

14 ԱՊՐԻԼ, DW: Միացյալ Նահանգների նախագահ Քլինթոնը եւ նրա կինը՝ Հիլարին, զրկվեցին միլիոնատերի կարգավիճակից: 97 թվականին նրանց եկամուտը կազմել է ընդամենը 569.511 դոլար: Համաձայն հենց նոր հրապարակված Քլինթոնների հարկային դեկլարացիայի, նրանց հիմնական եկամուտն անցած տարի կազմվել է նախագահական աշխատավարձից (200 հազար դոլար՝ մեկ տարում) եւ Հիլարի Քլինթոնի՝ երեխաների դաստիարակության մասին գրքի հոնորարներից (280 հազար դոլար՝ մեկ տարում):

ԸՆՏՐԱԿԱՆ

ԵԱՀԿ-ի գործելակերպը անփոփոխ է

Ըստ «Ռոյթեր» լրատվական գործակալության, նախորդ շաբաթավերջին ԵԱՀԿ-ի հրապարակած տեղեկագրում նշվում է, թե Հայաստանում կայացած ընտրությունները չեն համապատասխանել իր չափանիշներին: Քանի էջանոց տեղեկագրում ԵԱՀԿ-ն ընդգծում է, թե մարտի 16-ի եւ 30-ի ընտրությունները «չեն համապատասխանում իր այն չափանիշներին, որոնց նկատմամբ Հայաստանը պարտավորություն է ստանձնել Կոպենհագենի 1990 թ. փաստաթղթով»: ԵԱՀԿ-ի դիտորդները հայտնել են նաեւ, թե «անկանոնություններ» եղել են նաեւ 1995 թ. եւ 1996 թ. ընտրությունների ընթացքում: Ըստ տեղեկագրի, զեղծարարությամբ հասկացվող նախորդ ընտրությունները առաջադիմության համար չեն կարող չափանիշ լինել:

Ինչպես նշվում է տեղեկագրում, Կոպենհագենի փաստաթղթի 6-րդ հոդվածը լրջորեն խախտվել է: Այդ հոդվածի համաձայն, ստորագրյալ պետությունները «պետք է ճանաչեն իրենց պատասխանատվությունը իրենց օրենքների համաձայն պահպանելու եւ պաշտպանելու մարդու իրավունքների միջազգային պարտավորությունները եւ հանձնառությունները, ինչպես նաեւ ժողովրդի կամքով ազատորեն հաստատված ժողովրդավարական կարգը»:

Ի պատասխան մեկնաբանություն կատարելու «Ռոյթերի» թղթակցի դիմումի, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը պատասխանել է, թե իր տրամադրության տակ չունի տեղեկագրի պատճենը:

Ապրիլի 1-ի իր նախնական տեղեկագրում ԵԱՀԿ-ի դիտորդները հայտարարել էին, թե «նշմարված թերությունները չեն կարող պատճառ հանդիսանալ ընտրությունների արդյունքը խնդրո առարկա դարձնելու համար»: Այս տեղեկագիրը, սակայն, այդ մասին որեւէ բան չի ասում: Նկատի ունենալով 1995 թ. եւ 1996 թ. դիտորդների տեղեկագրերը, ակնհայտ է, որ ժողովրդավարությանը զարկ տալուց ավելի ԵԱՀԿ-ը կամայական մոտեցում ունի եւ ջանում է քաղաքական նպատակներ ու շահեր հետապնդել:

Ի դեպ, նշյալ տեղեկագիրը հրապարակվել է նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի երդման արարողությունից անմիջապես հետո:

Է. Ր.-ԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՕՐԱԽՆԴԻՐ

Կադրային քաղաքականությունը որպես ուղիղ ճանապարհ

Սկիզբը էջ 1

Դժվարին խնդիր է, հատկապես եթե նկատի առնենք Ռոբերտ Քոչարյանի քաղաքականության սոցիալական շեշտադրումները՝ անցումը սոցիալական արդարության սկզբունքին, իրական աշխատավարձերի խոստացված աճը, նախկին Խնայբանկում բնակչության ունեցած ավանդների փոխհատուցման խնդրի լուծման հնարավորությունների մշակումը: Եթե հիշենք այսօր կառավարության առանցքը կազմող ազատական տնտեսագետների գործունեությունը, ի մասնավորի՝ Արմեն Դարբինյանին եւ Վահրամ Ավանեսյանին, ապա կարելի է եզրակացնել, որ նրանք լուրջ հակակշռող կամ հավասարակշռող ուժերի կարիք ունեն: Սոցիալական տրանսֆերտների քաղաքականությանը անցնելու ժամանակ պահանջվեց խորհրդարանի, սոցիալական ապահովության, առողջապահության եւ բնապահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գեղամ Ղարիբջանյանի միջամտությունը, տարակարծությունը, որպեսզի ընդունվի առավել փափուկ անցման ձեւ՝ որոշակի արտոնությունների համակարգի պահպանմամբ:

Կառավարության մեջ վճռորոշ է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի կարգավիճակը: Ըստ հավաստի աղբյուրների՝ այդ պաշտոնի ամենահավանական թեկնածուն ներկա հարկային տեսչության պետ եւ ԱԺ պատգամավոր Արտաշես Թումանյանն է: Թեկնածությունն ընտրված է բազմաթիվ գործոնների հիման վրա: Նախ՝ Ա. Թումանյանն է, որ նշանակվելով հարկային տեսչության պետ՝ կարողացավ իրականացնել Ռոբերտ Քոչարյանի վարչապետության հիմնական ուղեգիծը՝ հարկային վարչարարության մեջ հո[illegible]: Երկրորդ՝ նա լավ տնտեսագետ եւ տնտեսական օրենսդրության մասնագետի համարում ունի: Երրորդ՝ կուսակցական ընդգծված կողմնորոշում չունի: Կարելի է ենթադրել, որ Արտաշես Թումանյանը ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարի պաշտոնում կդառնա զուտ ազատական գծի հակակշռողը: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությանը ենթակա են հարկային եւ մաքսային մարմինները, այսինքն՝ Ա. Թումանյանը կկարողանա վերահսկել սոցիալական քաղաքականության ապահովման համար կարեւորագույն այս երկու ոլորտները՝ արդեն ունենալով հասուն փորձություն դիմակայելու ստվերային տնտեսության հիմնասյուներին:

Այս կառավարությանը տրված է լուրջ հնարավորություն մինչեւ 1998 թ. դեկտեմբեր՝ հին ու նոր բյուջեների քննարկման ժամանակը, ապացուցելու իր գործունակությունը տնտեսության ստվերային մասի դեմ պայքարելու առումով: Նոր դեմքերը՝ Արմեն Դարբինյանի գլխավորությամբ, մեր քաղաքական բառապաշարում նոր ի հայտ եկած մակդիրով՝ «մաքուր ձեռքեր», անբասիր վարկ եւ որոշակի հանրային վստահություն ունեն: Եթե չհաջողեն, ապա կդառնան ուժային կառույցների կամակատարը, որովհետեւ եւեւում չունեն քաղաքական հենարան:

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կարգախոսն էր՝ «Իմ կուսակցությունը ժողովուրդն է», միեւնույն քաղաքական լուրջ հենարան ձեւավորելը իր շահած քվեներն արդարացնելու համար նա պետք ունի արհեստավարժ եւ անբասիր վարկ ունեցող երիտասարդ թիմի: Բայց այդ թիմի, ինչպես նաեւ նախագահի ամբողջական գաղափարը սոցիալական քաղաքականությունն է: Իր երդման արարողության ելույթում Ռոբերտ Քոչարյանը դա հստակ ձեւակերպեց. «Պետության արդյունավետությունը որոշվում է քաղաքացիների նկատմամբ իր սոցիալական հոգածության որակով եւ մակարդակով: Ժողովուրդն իրեն խաբված ու հիասթափված է զգում սոցիալական անարդարությունից եւ տարրական նյութական պահանջներից կախյալ լինելուց: Իսկ առանց աշխատանքի եւ նվազագույն կենսամակարդակի գիտակցված ազատություն եւ պատշաճ ժողովրդավարություն չեն լինում»:

ՎԵՐԱԴԱՍԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նախկին ընդդիմադիրների պաշտոնատենչությունը՝ չափազանցված

Քաղաքական գրագիտության պակասից է «կոմունիստական դաստիարակությունից» (ինչպես կասեր ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանը), թե պարզապես «հիշական փորձառությունից», որ նախկին վարչակարգի օրոք իշխանամետ կամ իշխանամետությունը խնամքով թաքցնող, արտահերթ նախագահական ընտրությունների ելքից այս կամ այն պատճառով չբավարարված որոշ շրջանակներում, Ռոբերտ Քոչարյանին սատարած կուսակցություններին «բաշխվելիք» պաշտոնների շուրջ հիստերիայի հասնող անհամբերություն է ձեւավորվել: Ընտրություններից հետո ակնկալվող կուսակցական զգվռտոցը «ավանսով» ըմբոշխնող այդ շրջանակներն ակնհայտորեն հիասթափված են, որ մատուցված ծառայությունների դիմաց պաշտոնների բաժանումը ուշանում է, ավելին, առանձին հույսեր չի ներշնչում, քանզի նախագահը կարծես մտադիր է հավատարիմ մնալ արհեստավարժ կառավարություն ստեղծելու վերաբերյալ իր հավաստիացումներին: Նախագահի շուրջ համախմբված կուսակցություններն իրենք անհամբերությամբ եւ «պորտֆելային հավակնություններով» առանձնապես չեն փայլում, գիտակցելով, որ կուսակցական-քաղաքական գործունեության հիմնական դաշտն, ինչպես քաղաքակիրթ աշխարհում է, իշխանությունների քաղաքական թեւը՝ խորհրդարանը պետք է լինի:

Զարմանալիորեն «սրով ու թրով» է ընկալվում այն բնական եւ [illegible]կան իրողությունը, որ իշխանությունների փոփոխությունն անհրաժեշտաբար քաղաքական ուժերի վերադասավորություն է ենթադրում (գուցե անտեսվո՞ւմ է, որ իշխանությունները փոխվել են). ընդդիմադիր ուժերից ոմանք կարող են դառնալ իշխանամետ, նախկին իշխանամետներն՝ ընդդիմադիր կամ չեզոք: Այս ավելի քան նորմալ քաղաքական գործընթացը, չգիտես ինչու (կամ որոշակի միտումով) ներկայացվում է իբրեւ քաղաքական ուժերի անսկզբունքայնության վառ դրսեւորում: Եթե ՀՅԴ-ն, ԻՄ-ը, ՍԻՄ-ը, Դեմկուսը համարձակվել են լքել «հավերժ ընդդիմության» (իրենց ի վերուստ վերապահված) կարգավիճակը, ուրեմն նրանց ուզածը բացառապես իշխանության «կերակրատաշտին» մերձենալն էր, պաշտոններ, «բուդկաներ» կամ տոնավաճառներ ստանալու պրոզային «գերխնդիրը»: Այս մտայնությանը չի խանգարում այն փաստը, որ «իշխանատենչ» կամ «կերակրատաշտամետ» որոշ կուսակցություններ արդեն իսկ հրապարակորեն «այո» են ասել արհեստավարժ կառավարություն ստեղծելու գաղափարին եւ հրաժարվել են կառավարության կազմում տաքուկ տեղեր զբաղեցնելու պահանջ-հավակնություններից:

Կոմունիստներն, օրինակ, հակառակ նշված շրջանակների ակնկալիքներին, անխնա քննադատության եւ նոր իշխանությունների դեմ կտրուկ ընդդիմադիր կեցվածքի փոխարեն նախընտրել են այսպես կոչված «կառուցողական ընդդիմության» կարգավիճակը: Նրանց շրջանակների [illegible] սրանք ոչ միայն զուրկ են սկզբունքայնության նշույլից, այլեւ հարմարվելու «նորերին քծնելու» մոտեցում են որդեգրել: Պաշտոնների բաժանումն, ի հետեւանս բնորոշ հիշական կոփվածքի, «կառավարություն-կուսակցություններ» համագործակցության միակ «էական» բնագավառ է դիտվում, ՍԻՄ-ին վերապահվում է «մի քաղաքի ոստիկանապետի», ԱԻՄ-ին՝ «մարզի ոստիկանության պետի», դեմոկրատներին՝ թաղայինի հեռանկար: Այլ ուժերի համար հնարավոր է համարվում խորհրդականի կարգավիճակը՝ կուսակցությունների պատվախնդրությունը բավարարելու կոչված «բարձր թոշակներով»: Սա լավագույն դեպքում: Վատագույն դեպքում «կանխատեսվում է», որ ընտրարշավի ընթացքում նախագահի օգտին «ձեռքերը կեղտոտած» քաղաքական ուժերին պարզապես կմոռանան (այս տարբերակն այնքան է հրապուրում վերջինիս հեղինակներին, որ նույնիսկ թեթեւակի հաճոյախոսությամբ խրախուսում են Ռոբերտ Քոչարյանին իբրեւ «հասուն քաղաքական գործչի, որը պետք է որ առանձնապես ակնածանք չունենա իրենց համոզմունքներն ու նախասիրություններն անընդհատ փոխող մեր կուսակցությունների նկատմամբ»): Ափսոս, որ նախկին ընդդիմության դեմ այսօր իշխանությունների կողքին գտնվելու փաստից զատ շոշափելի փաստարկ չի բերվում «համոզմունքներ եւ նախասիրություններ փոխելու» վերաբերյալ: Հոգ չէ, որ իշխանությունների կողքին կանգնած լինելու մահացու հանցանքում մեղադրվո[illegible] կուսակցություններ[illegible] խոսակցական [illegible] նույն «անաչառ» մեկնաբանների խոստովանությամբ, լիբերալ տնտեսության, ժողովրդավարության, Հայ դատի, Արցախի ինքնորոշման գաղափարներն են, որոնց շուրջ նախագահի հետ «չհամագործակցության» պատճառները, համենայն դեպս, առայժմ, տեսանելի չեն: Փոխարենը տեսանելի է, որ նախկին ընդդիմության բավական կոշտ պահվածքից դժգոհ եւ խիստ մտահոգ այդ մեկնաբանները, որ, ի դեպ, միշտ թերահավատ են խոսել «ազգային համաձայնության» մասին, պարզապես ոչ մի կերպ (կուլ չտալու աստիճան) չեն համակերպվում քաղաքական ուժերի վերադասավորության իշխանամետ միտումների հետ: Շատերը չեն դադարում զարմանալ՝ ինչպե՞ս եղավ, որ ժողովուրդը, որն ընտրություններից առաջ համբուրում էր Կարեն Դեմիրճյանի ձեռքերը, քվեարկել է Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին, մոռանալով, որ Դեմիրճյանի ձեռքերը համբուրող ընտրազանգվածը միանգամայն կարող էր «տեղավորվել» նրա ստացած ներշնչող թվով քվեներում, եւ որ ժողովուրդը միայն ձեռքեր համբուրողների բազմությունից չի կազմված:

Ժամանակն է, կարծում ենք, մի կողմ դնելով անհանդուրժողականության, առճակատման ձեւավորված ավանդույթները, «նշանակումներ-պաշտոնաբաժանում» գործընթացները «բզբզելու» եւ անշնորհակալ կանխատեսումներ անելու փոխարեն զինվել գոնե 100-օրյա համբերությամբ: Ամեն ինչ այնպես սեւ չէ, ինչպես թվում է «սեւ ակնոցների» [illegible]:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Սեւծովյան համագործակցության երկրների էներգետիկայի նախարարների խորհրդակցությունն այսօր

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ապրիլի 15-ին Երեւանում տեղի կունենա ՍՏՀ անդամ երկրների էներգետիկայի նախարարների խորհրդակցությունը:

Ինչպես հայտնեցին էներգետիկայի նախարարության լրատվական կենտրոնից, նախատեսվում է խորհրդակցությանը Ալբանիայի, Բուլղարիայի, Վրաստանի, Հունաստանի, Մոլդովայի, Ռումինիայի, Ռուսաստանի, Թուրքիայի, Ուկրաինայի մասնակցությունը:

Խորհրդակցության ընթացքում կընդունվի փետրվարին էներգետիկայի փոխնախարարների մակարդակով համաձայնեցված էլեկտրաէներգետիկ ոլորտում մասնակից երկրների համագործակցության մասին հուշագիրը:

Կհաստատվի ՍՏՀ միացյալ տարածաշրջանային էլեկտրաէներգետիկ համակարգի ստեղծման նախագծի տեխնիկատնտեսական հիմնավորման առաջադրանքը, կքննարկվեն դրա հետ կապված ֆինանսական միջոցների կենտրոնացման խնդիրները: Համատեղ նախագծերի իրականացման համար կհաստատվեն դրանք համակարգող կազմակերպչական կառույցները:

«Էներգետիկ լրատու» թերթը մեկ տարեկան է

Մեկ տարի առաջ, 1997 թ. ապրիլի 11-ին ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցվեց էներգետիկ ճարտարագետների միջազգային ասոցիացիայի Հայաստանի մասնաճյուղի պարբերական «Էներգետիկ լրատու» թերթը: Թերթի գլխավոր խմբագիրն է արհեստավարժ էներգետիկ, Հայաստանի ժուռնալիստների միության անդամ Ստեփան Պապիկյանը:

«Էներգետիկ լրատու» թերթը տարածվում եւ ընթերցվում է ոչ միայն մեր երկրում, այլեւ արտասահմանում: Թերթը լուսաբանում է ասոցիացիայի Հայաստանի մասնաճյուղի կատարած եւ կատարելիք աշխատանքները: Պարբերաբար տպագրվում են հոդվածներ եւ թղթակցություններ էներգախնայողության, ջերմամատակարարման, հիդրոպաշարների առավել արդյունավետ օգտագործման եւ տարաբնույթ այլ հարցերի մասին:

«Էներգետիկ լրատու» թերթում «Լուրեր, տեղեկություններ, փաստեր» վերտառությամբ տեղ են գտնում նաեւ միջազգային եւ հանրապետական նորություններ՝ նվիրված էներգետիկայի հիմնահարցերին:

Ղարաբաղյան եւ ադրբեջանական կողմերը փոխանակեցին դիակներ

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռազմագերիների, պատանդների եւ անհայտ կորածների հարցերով զբաղվող ԼՂՀ պետական հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ ապրիլի 1-ին Լեռնային Ղարաբաղի եւ ադրբեջանական կողմերը իրականացրին զոհված զինծառայողների դիակների փոխանակում (համապատասխանաբար մեկը երեքի դիմաց սկզբունքով): Փոխանակումը տեղի ունեցավ Աղդամի շրջանի Բաշ-Քյարվանդ գյուղի մոտակայքում Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի անմիջական մասնակցությամբ:

Ըստ ԼՂՀ պետհանձնաժողովի փոխնախագահ Վահրամ Հայրապետյանի, երեք ադրբեջանցի զինծառայող՝ Միրզա Ղուլիեւը, Ռուստամ Ալիեւը եւ Էլչին Գյոզալովը զոհվել են 1997 թ. դեկտեմբերին՝ ԼՂՀ տարածք ներթափանցելու ժամանակ ականների պայթյունից: ԼՂՀ զինված ուժերի զինծառայող Արմեն Արզանյանը զոհվել է 1997 թ. հոկտեմբերին Ֆիզուլիի շրջանում գերեվարման ժամանակ դիմադրություն ցույց տալու հետեւանքով:

Վ. Հայրապետյանը ընդգծեց, որ ադրբեջանական կողմը, որը ԿԽՄԿ ներկայացուցիչների կողմից անմիջապես տեղեկացվել էր իր զինծառայողների զոհվելու մասին, կտրականապես մերժում էր որեւէ փոխանակում: Երեք ամիս շարունակ Լեռնային Ղարաբաղի կողմը դիմումներ էր հղում դիակները փոխանակելու առաջարկությամբ: Սակայն Ադրբեջանի պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության նախարարությունները ձգձգում էին հարցի լուծումը՝ գցելով իրար վրա:

Հրդեհ Գուգարքի անտառներում

ՎԱՆԱՁՈՐ, 14 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ Լոռու մարզի Գուգարքի տարածաշրջանի ներքին գործերի բաժնի հաղորդած օպերատիվ տվյալների, մեծ հրդեհ է բռնկել Վանաձոր-Ալավերդի ճանապարհահատվածի «Սատանի կամուրջ» կոչվող տեղամասի սոճուտների ժայռոտ եւ մեքենաների համար անմատչելի հատվածում:

Ապրիլի 14-ի ժամը 14-ի տվյալներով, հրդեհի առաջխաղացումը հիմնականում հաջողվել է կասեցնել եւ մարել: Հրդեհի վայրում են գտնվում Գուգարքի անտառտնտեսության մարդիկ եւ ՆԳ համակարգի հրշեջ խմբերը: Ակնկալվում է հանրապետության արտակարգ իրավիճակների վարչության մասնագիտացված խմբի ժամանումն ու աջակցությունը:

Հրդեհի պատճառների, ընդգրկած մակերեսի եւ վնասի չափերի մասին տվյալներ դեռեւս չկան:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Նրա կարծիքով, ժողովրդավարության ինստիտուտը ներկայիս պահանջներին համապատասխան հավասարակշռական կառույց չի դառնում, հարկ կա հավասարակշիռների ուսուցման ու վերադաստիարակման: Չնայած այդ նպատակների համար գումարները հայթայթելը մեծ խնդիր չէ, անհրաժեշտ միջոցներ դաստիարակորեն կտրամադրեն միջազգային տարբեր կազմակերպություններ, այդուամենայնիվ, բարեփոխումները նույն հիվանդությամբ կտառապեն, ինչ որ ամենուրեք: Այսինքն, վերեւում հետ է բարեփոխումը ընձեռել,

հանցագործությունների մակարդակը բարձր է:

Այսպիսով, այս 3 օրինակները միանշանակ եզրակացությունների հիմք չեն տալիս: Հարց է առաջանում, զենքի առատությունն ինչպիսի կապ ունի հանցագործությունների քանակի հետ: Իմ կարծիքով, պայմանականորեն ասած պատերազմավելու պրոբլեմը քննարկելիս, պետք է հաշվի առնել հետեւյալ հանգամանքները.

ա) ազգային անվտանգության ու հոգեբանության առանձնահատկությունները,

բ) հանրապետության կրիմինոգեն

թյուն դարձնել աղետի գոտու դպրոցների, մանկապարտեզների, հիվանդանոցների համար անհրաժեշտ շենքային պայմանների ապահովման խնդրին:

Ինչ մնում է ԱԺ պետաիրավական մշտական հանձնաժողովին, առաջարկվել է ստեղծել աշխատանքային խմբեր «Աղետի գոտու մասին», «Տարածքային կառավարման մասին» օրենքներ մշակելու, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու համար:

Շնորհավորական

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Երեքշաբթին արդյունավետ էր

բայց վերեւից ներքեւ՝ դեպի զանգվածները, գործընթացը հետզհետե խափանվում է:

Սպասենք լիցենզավորված հաշվապահներին եւ օրենքի երկրորդ ընթերցմանը:

Զինել, թե չզինել հասարակությունը

Կառավարության եւ Ազգային ժողովի տարբեր օղակներում երկարատեւ շրջագայությունից հետո երեկ քննարկման արժանացավ «Զենքի մասին» օրենքի նախագիծը:

1998 թ. բյուջետային քննարկումներից հետո Ազգային ժողովում երեւի նման լրջությամբ չի քննարկվել ոչ մի օրինագիծ: Վերցնեմ թեկուզ այն փաստը, որ կառավարության օրինագիծը ԱԺ-ի երեք գլխադասային հանձնաժողովներ են ուսումնասիրել:

Քանի որ օրինագծի քննարկումը կշարունակվի մյուս [illegible] (ըստ նախատեսվածի, այսօր ընդհանուր օրենքը պետք է քննարկվի), ներկայացնում ենք պետաիրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի փոխնախագահ Վիկտոր Դալլաքյանի նկատառումները:

– Շվեյցարիայում տղամարդկանց մեծագույն մասը դեռեւս պատանեկության տարիներին իրավունք ունի ձեռք բերելու ավտոմատ հրացաններ եւ փամփուշտներ: Շվեյցարիան զենք պահելու թույլտվություն է տալիս: Շվեյցարական ընտանիքների մոտ 30 տոկոսը ռազմական հրացան ունի: Շվեյցարացին իրավունք ունի մայրաքաղաքում շրջել լիցքավորված ավտոմատով: Սակայն զենքի եւ զինամթերքի նկատմամբ նման լիբերալ վերաբերմունք ունենալով, Շվեյցարիան հանցագործությունների 2 տոկոս ունեցողներից է զարգացած երկրների շարքում:

Ճապոնիայում տրամագծորեն հակառակ պատկերն է եւ փորձ է արվել ստեղծել զենքից ազատ հասարակություն: Որեւէ անձ իրավունք չունի հրազեն պահել տանը, նույնիսկ ոստիկանները: Անօրինական զենք պահելը պատժվում է 15 տարով: Ամբողջ Ճապոնիայում միայն 50 մասնավոր անձինք իրավունք ունեն հրազեն կրել: 1997 թ. Ճապոնիայում ընդամենը 32 հրազենային սպանություն է եղել: Համեմատության համար նշեմ, որ ԱՄՆ-ում 1994 թ. այդ թիվը կազմել է ավելի քան 15.500: Հետեւաբար զենքի սահմանափակումն այս պարագայում հանգեցրել է հանցագործությունների մակարդակի նվազմանը:

ԱՄՆ-ում ընտանիքների շուրջ 50 տոկոսը տանը հրազեն է պահում: Այսինքն, զենք եւ զինամթերք պահելը տարածված է, իսկ ինչպես նշվեց,

իրավիճակը եւ դրա զարգացումներն ու դինամիկան,

գ) պատերազմական իրավիճակում գտնվող պետության փաստարկը,

դ) հանրապետության ծանր սոցիալական իրավիճակը:

Միջազգային պրակտիկայում եւ իրավագիտության մեջ կա տեսակետ՝ անապահով շերտերի գոյությունը կարող է նպաստել հանցագործությունների աճին: Սակայն կա տեսակետ եւս, որ անապահովության մակարդակը կարող է մեծացնել ինքնասպանությունների թիվը:

Զենք եւ զինամթերք ձեռք բերելու նկատմամբ կատարվող սահմանափակումները չեն կարող հանցագործներին զերծ պահել սպառազինվելուց: Սակայն դրանք կարող են որոշակի ազդեցություն ունենալ ինքնասպանությունների եւ սպանությունների, ինչպես նաեւ անօրեն երեխաների ու պատանիների կողմից կատարվող հանցագործությունների թվի կրճատման վրա: Միջազգային փորձը ցույց է տալիս, որ այդ տիպի դեպքերը սպանությունների մեծ մասն են կազմում աշխարհում:

Երբ մոտեցում կարող է լինել զե- [illegible] հանդեպ ա) արտադրության [illegible] ման նկատմամբ պետական մենաշնորհ, բ) լիբերալ մոտեցում, գ) միջանկյալ լուծումներ պետության վերահսկողական մեխանիզմների ուժեղացմամբ եւ լուրջ սահմանափակումների կիրառմամբ: Ես զենքի արտադրության եւ առեւտրի պետական մենաշնորհի կողմնակից եմ: Բայց կարելի է գնալ փոխզիջման որոշ հարցերում պահպանելով պետության կարգավորիչ եւ որոշիչ դերը զենքի արտադրության եւ վաճառքի հարցում:

Կես ժամ՝ հայտարարություններին

Հինգ պատգամավոր օգտվեցին այդ հնարավորությունից՝ ունենալով գործնական, բողոքական, շնորհավորական եւ քնարական ելույթներ:

Գործնական

Պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, տեղյակ պահելով պատգամավորներին հանձնաժողովի արտագնա նիստի արդյունքների մասին Սպիտակում եւ Վանաձորում, ներկայացրեց այն հիմնահարցերը, որոնց անհապաղ պետք է անդրադառնան ԱԺ-ն եւ կառավարությունը:

Կառավարության անելիքները հետեւյալն են՝

1. Ստեղծել աղետի գոտու զարգացման հեռանկարային ծրագիր:

2. Հստակեցնել աղետի գոտում անհատական բնակարանային շինարարության տնամերձ հողամասերի հատկացման կարգը:

3. Կազմակերպել աղետի գոտու հետ առնչվող օրինագծերի, օրինակ, «Քաղաքաշինության մասին» օրենքի նախագծի մշակումը եւ մինչեւ Ազգային ժողովի ընդունումը քննարկել տեղում՝ աղետի գոտում:

4. Առանձնահատուկ ուշադրու-

Երկրապահ պատգամավորական խմբի անունից Դավիթ Զադոյանը հանդես եկավ հայտարարությամբ, ուր ասված է հետեւյալը. «Ամիսներ առաջ ՀՀ որոշ իշխանավորների որդեգրած դիրքորոշումը սպառնալիք դարձավ ստեղծել Հայաստանի եւ Արցախի ազգային անվտանգության համար: Ստեղծված բարդ իրավիճակում «Երկրապահ» պատգամավորական խումբը եւ Երկրապահ կամավորական միությունը դրսեւորեցին վճռականություն եւ հաստատակամություն ի շահ հայոց պետականության ամրապնդման եւ Արցախի հիմնախնդրի արժանապատիվ լուծման:

Չնայած «Երկրապահ» պատգամավորական խմբին անհիմն մեղադրանքներ հասցնելու որոշ փորձերին խումբը հավատարիմ մնաց իր որդեգրած սկզբունքներին եւ գաղափարական նպատակներին ու Երկրապահ կամավորականների միության հետ դարձավ այն հիմնական ուժերից մեկը, որը ՀՀ նախագահի արտահերթ ընտրությունների ժամանակ աջակցեց եւ պաշտպանեց Ռ. Քոչարյանի թեկնածությունը եւ այն ծրագիրը, որը մեր ժողովրդի մեծամասնության հավանությանն արժանացավ:

«Երկրապահ» պատգամավորական խումբը շնորհավորում է ՀՀ նորընտիր նախագահ Ռ. Քոչարյանին եւ մեր բոլոր հայրենակիցներին միաժամանակ հայտարարում, որ այսուհետ էլ վճռականությամբ հետամուտ է լինելու այդ ծրագրի իրականացմանը, ինչն էլ մեր կարծիքով կնպաստի ՀՀ, Արցախի եւ ողջ հայության ազգային նպատակների իրագործմանը»:

Բողոքական

Մկրտիչ Գիմիշյանը «Հայրենիք» պատգամավորական խմբի անունից բողոքարկեց կիրակնօրյա «Լրաբերի» տեղեկատվությունը «նոր կոմունիստների», «Ժողովրդավարական հայրենիքի» եւ Սոցիալիստական կուսակցության դաշինքի մասին:

Այդպիսի դաշինք չի ստեղծված, հայտարարեց պրն Գիմիշյանը, իսկ Սոցիալիստական կուսակցությունը կամ «նոր կոմունիստների» հետ «Ժողովրդավարական հայրենիք» կուսակցությունը ոչ մի հանդիպում չի ունեցել:

Պետրոս Մակեյանն էլ բողոքեց «վերջին 3 ամսում հանրապետությունում ստեղծված բարոյահոգեբանական մթնոլորտից, որն առավել եւս լարվեց ընտրություններից հետո ընկած ժամանակահատվածում»: Ըստ Մակեյանի, մթնոլորտը լարում են որոշ պաշտոնական անձինք եւ քաղաքական ուժերը (հիշատակեց ՀՅԴ-ն), որոնք ուզում են գործելաոճով ցայտուն ներկայացնել արածը՝ ունենալով հետագայում համապատասխան ակնկալիքներ:

Գործելաոճն էլ այն է, որ տեղերում (բերվեց օրինակ Աջափնյակից) սկսել են հալածանքների ենթարկել բոլոր նրանց, ովքեր չեն քվեարկել Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին:

Քնարական

Արամ Մանուկյանը հայտարարեց, որ նիստերի դահլիճի նախասրահում բացվել է նկարների ցուցահանդես եւ հրավիրեց պատգամավորներին այցելել:

Այս բարի վերջաբանով նիստն ավարտվեց:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Սուրբ Զատիկի արարողությունը Թեքեյան կրթահամալիրում

Սուրբ Զատիկի նախաշաբաթին էր նվիրված Երեւանի Վահան Թեքեյանի անվան կրթահամալիրում տեղի ունեցած միջոցառումը, որը շարունակությունն էր Քրիստոնեության 1700-ամյակին նվիրված միջոցառումների ծրագրի:

Բացման եւ տերունական աղոթքով ներկաներին դիմեց Սուրբ Աստվածածին կաթողիկե եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տեր Շահե Հայրապետյանը: Մանրամասն բացատրություն տվեց Զատիկի տոնի խորհրդի մասին, որին հաջորդեց բեմականացված հանդեսը կրթահամալիրի սաների մասնակցությամբ: Կրթահամալիրի տնօրեն Անահիտ Խալաթյանը ողջունեց հյուրերին եւ ողջ ուսուցչական կոլեկտիվին Սուրբ Զատիկի կապակցությամբ:

Հյուրերի շարքում էին ԹՄՄ-ի ատենապետ ակադեմիկոս Լեւոն Մկրտչյանը, որը իր ողջույնի խոսքը հղեց օրվա խորհրդին եւ միացրեց նաեւ գարնան զարթոնքի ու մայրության տոնը, ներկա գտնվող կանանց մաղթելով մշտական ժպիտ ու երջանկություն, Թեքեյանի անունը կրող օջախի պատիվը բարձր պահելու համար: Նույն սեղաններին մատուցվում էին միայն Զատիկին բնորոշ ճաշատեսակներ, թխվածք ու ներկած ձու: Ներկա էին նաեւ պետհամալսարանի միջազգային գծով պրոռեկտոր Ռա- [illegible], ԹԱԿ-ի ներկայացուցիչներ Գայանե Մուրադյանը, Գրիգոր Մովսիսյանը, ֆիզիկոս Ռոզա Գալչյանը, Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի ներկայացուցիչները:

Պատմաբան, մանկավարժ, հասարակական գործիչ Անուշ Մնացականյանի «Գիրք գրված փետուրի ճանկերում» գրքից 12 օրինակ եւ «Հայրենիներ» գրքից մեկ օրինակ նվիրեց դպրոցի գրադարանին հեղինակի հարսը՝ Մինա Մնացականյանը:

Մի քանի ժամ տեւած ցերեկույթի ընթացքում հնչում էին կրթօջախի երախտապարտ ուսուցիչների բանաստեղծությունները, հոգեւոր եւ ժողովրդական երաժշտություն, երգ ու պար: Շնորհակալական խոսք ասվեց նաեւ այն բարերարներին, որոնց աջակցության շնորհիվ գոյատեւում է կրթահամալիրը: Մեկ-մեկ նշվեց Ռիտա եւ Վարդգես Պալյանների, Ջոն եւ Զաբել Արանոսյանների, Անահիտ եւ Թագվոր Պարծանքյանների, Վարդան Ոզանյանի, Կարեն Դալլաքյանի, վաղամեռիկ դոկտոր Հարություն Յազգաբյանի անունները:

Ողջ ցերեկույթի ընթացքում նվագակցում էր օպերայի կամերային նվագախումբը Վիլեն Չարչօղլյանի ղեկավարությամբ:

ՍԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ,
ԹՄՄ լրատվության բաժին

Ֆրունզե Դովլաթյանի, Հենրիկ Մալյանի, Յուրի Երզնկյանի անվան կրթաթոշակներ

Ապրիլի 14-ին Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի մշակույթի ֆակուլտետում տեղի ունեցավ հայ ականավոր կինոռեժիսորներ, պրոֆեսորներ Ֆրունզե Դովլաթյանի, Հենրիկ Մալյանի, Յուրի Երզնկյանի անվան

տոս Ներսիսյանը հատուկ ընդգծեց, որ եզակի կարեւոր է արվել Հայաստանում գործող տնտեսական կազմակերպությունների բարեգործական [illegible] ուղղված նրբագույն [illegible] գործունեության բարեփոխմանը:

Այնուհետեւ կինոռեժիսորներ Ֆ.

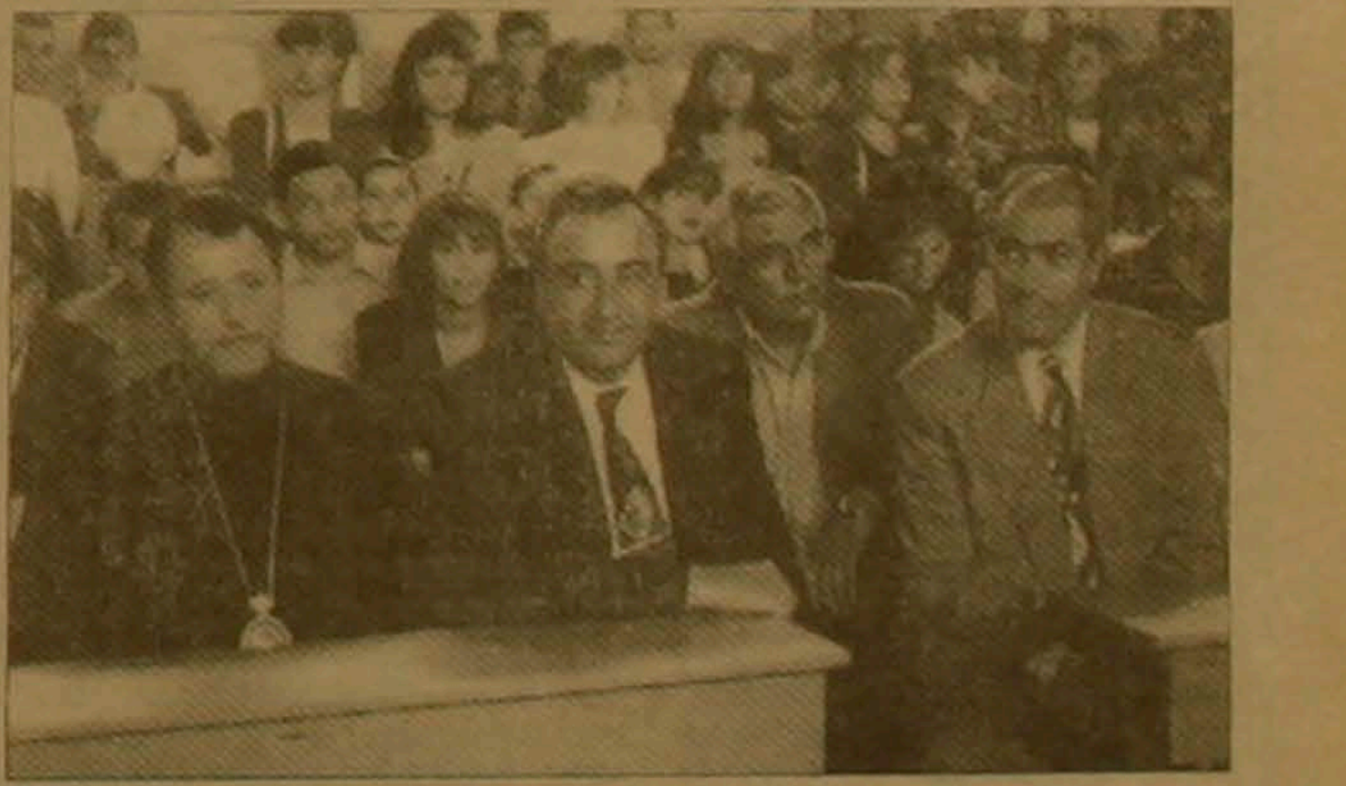

կրթաթոշակների հանդիսավոր հանձնման արարողությունը:

ՀՄԻ մշակույթի ֆակուլտետում, որտեղ աշխատել են նշանավոր արվեստագետները, Հայաստանի Հանրապետությունում կինոյի եւ հեռուստատեսության բնագավառի բարձրագույն որակավորման կադրերի պատրաստման միակ կենտրոնն է բարձրագույն դպրոցի պետական համակարգում: Այս տարի բացվելու է նաեւ ռադիոլրագրողների բաժինը:

Անվանական թոշակները, որը սահմանել են «Պարադիզ» գովազդային գործակալությունը եւ ֆակուլտետի գիտական խորհուրդը, կոչված են խրախուսելու ստեղծագործ երիտասարդությանը, ընդգծելու կրթական այդ եզակի օջախի կարեւոր նշանակությունը հանրապետության մշակութային կյանքում:

Հանդիսությունում ներածական խոսքով հանդես եկավ մշակույթի ֆակուլտետի կինոյի եւ հեռուստատեսության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր, ՀՀ ժող. արտիստ Ալբերտ Յավուրյանը, որը շնորհավորելով անվանական թոշակառուներին, կարեւորեց «Պարադիզ» գործակալության դերը արվեստի եւ մշակույթի աջակցման ասպարեզում ապագա մասնագետների պատրաստման գործում:

Ձեռնարկին ներկա գտնվող հայրապետական [illegible] առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արքեպիսկոպոսը

Դովլաթյանի որդին՝ Դավիթը, Հ. Մալյանի դուստրը՝ Նարինեն եւ Յու. Երզնկյանի որդին՝ Ռուբենը անվանական թոշակներ հանձնեցին գեղարվեստական ֆիլմերի ռեժիսուրա բաժնի 3-րդ կուրսի ուսանող Իգոր Մխիթարյանին, նույն կուրսի ուսանող Ներսես Խլանյանին, մասսայական հանդիսությունների ռեժիսուրա բաժնի 2-րդ կուրսի ուսանողուհի Սոնա Ավետիսյանին:

«Պարադիզ» գովազդային գործակալության հատուկ կրթաթոշակը հանձնվեց գեղարվեստական ֆիլմերի ռեժիսուրա բաժնի 2-րդ կուրսի ուսանող Արման Երիցյանին:

Հանդիսության մասնակիցներին շնորհավորեց եւ իր բարեմաղթանքները հղեց հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գեւորգ Բաղդասարյանը:

Վերջում «Պարադիզ» գործակալության ներկայացուցիչները նվիրեցին հեռուստացույց եւ տեսամագնիտոֆոն, իսկ ձեռնարկը եզրափակվեց հեռուստառեժիսուրա բաժնի 1-ին կուրսի ուսանողների ելույթով:

ՄԱՐԻՆԱ ՏՈՎՄԱՍՅԱՆ,
ԱՆՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
ՆԵԼԼԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
Մշակույթի ֆակուլտետի հեռուստալրագրողներ բաժնի 2-ր կուրսի ուսանողներ

digitised by A.R.A.R.@

ազգային

Տարիներ շարունակ շատ է խոսվում, որ Հայրենիք-Սփյուռք փոխհարաբերությունները ոչ բավարար վիճակում են եւ չեն համապատասխանում առկա հնարավորություններին:

Հուսադրիչ է նախագահ Ռ. Քոչարյանի վերաբերմունքը Սփյուռքի նկատմամբ, առավել եւս, որ առաջին քայլը այդ ուղղությամբ նա արդեն կատարել է, որը եւ վկայում է նրա խոսքի եւ գործի միասնության մասին:

Նկատի ունենալով հարցի հասարակական հնչեղությունը, Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների ողջ համակարգի անմխիթար վիճակը եւ դրա արմատապես բարելավման հրամայականը մեր ժողովրդի բոլոր հատվածների հետագա համախմբման համախմբելու, համազգային շահերը հետապնդելու եւ իր տարագիր զավակներին թե նյութական եւ թե բարոյական աջակցություն ցույց տալու գործում:

Ցավոք, պայմանների բերումով, այսօր սփյուռքահայությունն է, որ ձեռք է մեկնել Հայրենիքին եւ իր մտավոր ու նյութական օգնությունը տրամադրել մայր Հայրենիքին:

Անհրաժեշտ է վերացնել այն մտայնությունը, որ Սփյուռքը պարտավոր է եւ նրանից միայն ու միայն օգնության ակնկալիքներ պիտի ունենանք, առանց դույզն իսկ գիտակցելու, որ Հայաստանին օգնող տասնյակ հազարավոր սփյուռքահայեր պարզ, աշխատավոր մարդիկ են, որոնք իրենց քրտնաջան աշխատանքի արդյունքից բա- ավելի կազմակերպված եւ արդյունավետ ձեւով կընթանա Հայրենիք-Սփյուռք համագործակցությունը:

Այս հարցի շուրջը եղել են քննարկումներ եւ զրույցներ տարբեր առիթներով Սփյուռքից ժամանած գործիչների հետ եւ խնդրի բարդությունից ելնելով, Սփյուռքի տարբեր գաղթօջախների ներկայացուցիչների միջեւ ցավոք դեռեւս համագործակցության եզրեր չեն գտնվել: Այդ խնդրին էր նվիրված նաեւ Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի նախաձեռնությամբ դեռեւս 1989 թ. դեկտեմբերին հրավիրված Սփյուռքի բոլոր կազմակերպությունների լիազոր պատվիրակությունների հավաքը, որը ցավոք չունեցավ իր հետագա զարգացումը:

նագիտակցությամբ ղեկավարվելով շատ արագ, լուռ ու աննկատ կձուլվի ու կանհետանա օտարության մեջ:

Անհրաժեշտ է թերեւս վերանայել մոտ ապագայում Սփյուռքի անհետացման ու դատապարտվածության վերաբերյալ թե Հայրենիքում եւ թե Սփյուռքում տասնամյակներ շարունակ տիրապետող տեսակետը եւ լրջորեն մտածել ու գործնական քայլեր ձեռնարկել սփյուռքահայ գաղթօջախների զորացման, Հայաստանից նրանց անհրաժեշտ օգնություն ցույց տալու ուղղությամբ: Այստեղ խոսքը առաջին հերթին Սփյուռքի մշակույթի եւ կրթական օջախները վառ պահելու նպաստելով նրանց մասնագիտորեն օգնելու, դրամական եւ այլ կարգի գրականությամբ ապահովելու մասին է:

մշակութային կապի կոմիտեի կատարած աշխատանքներին գնահատական տալու հարցին, քանի որ այն գործել է տվյալ պատմական պահի հնարավորությունների սահմաններում եւ շոշափելի ավանդ ներդրել այդ ասպարեզում, մեզ ավելի անհանգստացուցիչ է կոմիտեի ներկայիս անդամալույծ եւ անտեսված վիճակը, որը ձեռնտու չէ ոչ Հայրենիքին, ոչ էլ մանավանդ Սփյուռքին, որին ծառայելու համար էլ մեր կարծիքով, նաեւ պիտի գոյատեւի:

Մենք գտնում ենք, որ մեր ժողովրդի համար հույժ կարեւոր պատմական այս ժամանակահատվածում, հայոց նոր պետականության հիմքերի ստեղծման պայմաններում, Հայրենիք-Սփյուռք փոխհարաբերություններին նոր շունչ ու որակ հաղորդելու իմաս-

Սփյուռքին՝ պատշաճ վերաբերմունք

գործում, ստորեւ փորձում ենք մեր տեսակետներն արտահայտել խնդրո առարկայի վերաբերյալ:

Երեսուն տարի առաջ մի խումբ հայ մտավորականների՝ Մ. Սարյանի, Հր. Քոչարի, Գր. Խանջյանի եւ այլոց նախաձեռնությամբ ու ջանքերով հիմնադրվեց Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեն, որը, իհարկե, կարեւոր դեր խաղաց Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների զարգացման գործում եւ որի ստեղծած կապերի հենքի վրա ավելի խորացան ու ընդլայնվեցին Հայաստան-Սփյուռք ներկայիս առնչությունները: Այստեղ հարկ է նշել Հայրենիք-Սփյուռք կապերի ստեղծման, զարգացման ու ամրապնդման գործում կոմիտեի առաջին եւ երկարամյա նախագահ Վ. Համազասպյանի ունեցած դերը: Նա գործեց ծանր ժամանակներում, «գաղափարական սուր պայքարի պայմաններում»: Նրա համառ ու անխոնջ ջանքերի շնորհիվ հաճախ խախտվում էր գոյություն ունեցող ստերեոտիպը, հաղթահարվում գաղափարական եւ այլ կարգի արգելքները, հաճախ անկարելին կարելի դառնում, իսկ արդյունքում Հայաստանում հայտնվում էին նաեւ սփյուռքահայ այնպիսի գործիչներ, արվեստագետներ, գրողներ, ուսուցիչներ, որոնք գաղափարական նկատառումներով այնքան էլ ընդունելի չէին օրվա վարչակարգի համար:

Գաղտնիք չէ, որ մեզանում քչերն են ծանոթ Սփյուռքին, նրա անցուդարձին, այն էլ, երբ խոսքը վերաբերում է առանձին գաղթօջախներին, իսկ հայ սփյուռքը, որպես լայնածավալ, բարդ ու անկառավարելի կառույց, ներսում ընթացող տեղաշարժերով, գաղութե-գաղութ ձգվող ուրույն խնդիրներով ու հոգեբանությամբ, շատ շատերի համար դեռեւս մնում է ինչ-որ անծանոթ մի աշխարհ: Այստեղից էլ այն սխալ մոտեցումը, որ տարիներ շարունակ որդեգրվել է Սփյուռքի նկատմամբ եւ այժմ էլ, ցավոք, որոշ առումով նկատելի է: Նախ, Սփյուռքը զգայուն է եւ անթույլատրելի է թելադրողական ոճն ու ուսուցողական կեցվածքը նրա նկատմամբ: Յոթանասուն եւ վերջին տարիների ընթացքում վարած քաղաքականությունն ամենեւին էլ չի նպաստել Սփյուռքի համախմբմանը, այլ ընդհակառակը, հատվածապաշտական գործելակերպը, Սփյուռքում եւ Հայաստանում տիրող կուսակցական հակամարտությունները վտանգել են համազգային շահերի հետապնդման շուրջը միասնական գործելակերպ մշակելու եւ իրականացնելու ծրագիրը, որն էլ իր հերթին լուրջ խոչընդոտ է մեր ազգային իդեալներին հասնելու ճանապարհին:

Այսօր Սփյուռքը դիտվում է որպես նյութական բարվոք վիճակում գտնվող հայության մի խոշոր զանգված, որից միայն օգնություն պիտի ակնկալել, առանց լրջորեն հաշվի առնելու նրա տեսակետներն ու կարծիքը հայությանը հուզող խնդիրներում, մինչդեռ Սփյուռք-Հայրենիք առնչությունների բնագավառում շինիչ համագործակցության եւ փոխներգործության նախապայմանը այն է, որ Հայրենիքն ու Սփյուռքը պետք է նկատվեն որպես հայ ժողովրդի երկու հատվածներ, որոնք պիտի գործեն մեկ ժողովուրդ, մեկ Հայրենիք եւ մեկ նպատակ կարգախոսի ներքո:

Մեծ է անշուշտ Հայաստանի դերը Հայրենիք-Սփյուռք բազմաբնույթ համագործակցության համակարգում աշխարհագրիվ հայությանը հա- ձին են հանում նաեւ հայրենաբնակ ժողովրդին:

Ցավալին այն է, որ անցյալի դառը փորձից մենք դեռեւս համապատասխան դասեր չենք քաղել, թեպետեւ վերջին տարիներին սփյուռքահայ գործիչները բազմաթիվ անգամներ թե զրույցներում եւ թե մամուլի էջերում նշել են, որ հայաստանաբնակ իրենց հայրենակիցները անհրազեկ լինելով հանդերձ Սփյուռքի անցուդարձին, դեռեւս չեն հրաժարվել սփյուռքահայերին հայրենասիրական եւ այլ կարգի դասեր ու խրատ տալու իրենց սովորություններից: Ավելին՝ Սփյուռքը փորձադաշտ նկատելով, մտավարժություններ են կատարում՝ այնտեղ համայնքներ ու ազգային կառույցներ ստեղծելու ուղղությամբ, ջանալով մեկեն լուծել Սփյուռքին հուզող համայնքային եւ այլ խնդիրները: Սրանք սոսկ բարի ցանկություններ են, որոնց հեղինակները ղեկավարվում են զգացմունքներով եւ ցանկալին իրականության տեղ դնելու մտայնությամբ, չունենալով իրական պատկերացում սփյուռքահայ գաղթօջախների կյանքի, այնտեղ ընթացող խորքային պրոցեսների, յուրաքանչյուր գաղթօջախի պատմական անցյալի, նրա առանձնահատկությունների մասին եւ որ ամենակարեւորն է, բնավ չեն գիտակցում, որ քաղաքական պայքարը Սփյուռքում ընթացել է սուր բնույթով, անզիջում, եւ երբեմն արյունոտ:

Ուստի հայությանը հուզող բոլոր խնդիրների լուծման շտապ դեղատոմս առաջարկելը հեշտ գործ չէ: Նախ պիտի ասվի, որ Սփյուռքի ստեղծման շրջանից 70 տարի շարունակ, գաղթօջախները ղեկավարվել են հենց եկեղեցական, քաղաքական, ազգային, մշակութային, հայրենակցական կառույցների կողմից, որոնց ջանքերի շնորհիվ էլ պահպանվել է հայության ինքնությունն ու արեւմտահայության հոգեւոր արժեքների փոխանցումը սերնդե-սերունդ:

Ինչ խոսք, Սփյուռքի ներկա վիճակը, քաղաքական կուսակցությունների հակամարտությունները, անջատողական գործելակերպը, ինչ-որ միավորող, համադրիչ մարմնի բացակայությունը ամենեւին էլ չեն նպաստել Սփյուռքի համախմբմանը: Սփյուռքը համախմբելու, համադրիչ մարմին ստեղծելու, ինչ-որ յուրահատուկ խորհրդարան հիմնելու գաղափարը նոր չէ: Սփյուռքի ձեւավորման հետ մեկտեղ՝ այդ հարցը հուզել է Սփյուռքի ազգային գործիչներին եւ սակավին 20-ական թվերին ջանքեր են գործադրվել մեկ համասփյուռքյան մարմին ստեղծելու ուղղությամբ, նպատակ ունենալով նախ՝ միջհամայնքային կապերը զորացնելու, Հայաստանի հետ համագործակցությունը զարգացնելու եւ համասփյուռքյան խնդիրները այդ մարմնի միջոցով Հայաստանի կառավարությանը ներկայացնելու: Հիմա էլ այդ խնդիրը շատ այժմեական է, եւ սփյուռքահայ տարբեր գաղթօջախներում քննարկվում է Հայրենիքի հետ համագործակցությունը արդյունավետ դարձնելու նպատակով՝ յուրաքանչյուր գաղթօջախում ինչ-որ մի գործուն ներկայացուցչական համադրիչ մարմին կամ խորհուրդ ստեղծելու հարցը: Իսկ համասփյուռքյան կառույցի ստեղծումը, անշուշտ, անհամեմատ ավելի շատ բարդ խնդիր է եւ դրա մասին երազում են թե Սփյուռքում եւ թե այստեղ՝ Հայաստանում, քանի որ դրա ստեղծումով շատ խնդիրներ կվերանան եւ անհամեմատ

Տասնամյակներ առաջ սփյուռքահայ մամուլը՝ «Նոր կեանք», «Հայրենիք», եւ այլ թերթեր մի շարք հոդվածներով հանդես եկան հայ սփյուռքի կազմակերպական նոր կառույցներ ստեղծելու առաջարկներով: Առաջարկներից մեկը սփյուռքահայ գաղթօջախներում ժողովրդավարական ընտրությունների միջոցով կենտրոնական խորհուրդներ ստեղծելն է, որոնց ներկայացուցիչների միջոցով էլ համասփյուռքյան 4 գերագույն խորհուրդների հիմնումն է. Փարիզում՝ քաղաքական, Նյու Յորքում՝ գործադիր, ֆինանսականը՝ Շվեյցարիայում, իսկ հոգեւորը՝ Ս. Էջմիածնում:

Ելնելով խնդրի կարեւորությունից Հայաստանը եւս պետք է մասնակից դառնա այդ խնդիրների քննարկմանը եւ մեր խորհուրդներով եւ շինիչ առաջարկներով նպաստենք համայնքային կառույցների զորացմանը, որպեսզի Հայաստան-Սփյուռք համագործակցությունը դառնա ավելի արդյունավետ եւ համապատասխանի վերջին 20 տարիներին Սփյուռքում եւ Հայաստանում տեղի ունեցած փոփոխություններին, տեղաշարժերին:

Հույժ կարեւոր խնդիր է նաեւ հայության համաշխարհային կոնգրեսի ստեղծումը եւ նրա հրավիրման հարցը, որը մեր կարծիքով, պետք է կազմակերպվի Հայաստանի կառավարության աջակցությամբ ու հովանավորությամբ, քանզի կոնգրեսում պետք է քննարկվեն համահայկական խնդիրներ եւ բնականաբար Սփյուռքը իր բոլոր հատվածներով ակտիվ մասնակցություն պիտի բերի այդ կարեւորագույն ազգային համաժողովին:

Առաջարկվել է նաեւ Սփյուռքի ինքնակազմակերպման եւ համայնքային խնդիրների լուծման մի նոր մոդել, որով արեւմտյան երկրների հայ համայնքները պետք է որդեգրեն ինտեգրացիոն լայն քաղաքականություն, քանի որ հեղինակի կարծիքով, պայքարն արեւմտյան մտավոր էլիտայի դեմ արեւմուտքում պարապ զբաղմունք է եւ նույնիսկ համայնքը ինքը պիտի նպաստի, որպեսզի արեւմտյան երկրներում հայերը շուտ ինտեգրացվեն այնտեղի բնակության երկրների կառույցների մեջ:

Հայտնի է, որ պատմական զարգացման բերումով Լիբանանը դարձել էր սփյուռքահայության յուրովի անպաշտոնական կենտրոն: Այստեղ էին գործում քաղաքական կուսակցությունների վերին մարմինները՝ իրենց մամուլի օրգաններով, այստեղի հայահունչ կենտրոնի ուսուցիչներով, մամուլի եւ այլ կարգի մասնագետներով էին համալրվում Սփյուռքի տարբեր գաղթօջախների կազմակերպությունները: Սակայն վերջին 20-25 տարիների ընթացքում Մերձավոր Արեւելքում հայ գաղթօջախների թուլացումով լուրջ խնդիր դարձավ մասամբ սերնդի հայեցի դաստիարակության գործը ԱՄՆ-ի, Կանադայի, Արեւմտյան Եվրոպայի նորաստեղծ գաղթօջախներում: Պետական ծրագրով դպրոցներին հատկացվող չնչին ժամերը, բարձրորակ ուսուցիչների խիստ պակասը, խառը ամուսնությունների մեծ տոկոսը, օտարախոսության տիրապետումը երեխաների եւ երիտասարդների շրջանում մեծապես արագացնում են ուծացման վտանգը: Այս առումով մեծ անելիքներ ունեն վերոհիշյալ գաղութներում գործող ազգային կառույցները նոր սերնդին հայեցի, ազգային ոգով դաստիարակելու, իրենց արմատներին մոտեցնելու ուղղությամբ, քանզի լեզվից, մշակույթից կտրված հայը սոսկ ինք-

Որքան էլ ծանր լինի Հայաստանի տնտեսական վիճակը, Սփյուռքի հայկական կրթօջախների ուսուցիչների վերապատրաստումը, դպրոցականների, մշակութային գործիչների, խմբագիրների եւ այլ մասնագետների փոխայցելությունները եւ վերապատրաստման դասընթացները պետք է շարունակվեն եւ նոր ծավալ ու որակ ստանան, քանի որ Հայաստանի կողքին նյութապես ապահով եւ իր հոգեւոր արժեքների մոտ կանգնած Սփյուռքի գոյությունը մեծապես կնպաստի հզոր Հայաստան-Հայրենիքի կերտման եւ կայացման գործընթացին՝ համայն հայության համար:

Ինքը կյանքը հաստատեց այս խոսքերի ճշմարտությունը հենց վերջին տարիներին Հայրենիք-Սփյուռք համագործակցության աշխուժացման օրինակով:

Ճակատագրի բերումով ստեղծված Սփյուռքը այսօր լծվել է Հայրենիքին օգտակար լինելու գործին, եւ խանդավառված Հայաստանի անկախ պետականության կերտմամբ, Սփյուռքի բազմահազար հայորդիներ, կազմակերպություններ կարելին են անում Հայաստանին տնտեսապես օգնելու ու զորացնելու համար:

Այսօր անհրաժեշտ է լուրջ որակական բարեփոխումներ կատարել Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների բնագավառում: Նոր մոտեցումներն ու ճիշտ դիրքորոշումը պիտի բացառեն Սփյուռքի նկատմամբ կողմնակալ եւ խտրական վերաբերմունքը եւ հարգելով Սփյուռքի բոլոր ավանդական ազգային կառույցները, աշխատանքները կառուցվեն Սփյուռքի բոլոր հատվածների հետ լայն դեմոկրատական հարաբերությունների գետնի վրա: Միայն այսպիսի դիրքորոշումը կնպաստի հայության որպես մեկ միասնական ընդհանրության վտանգված իմիջի աստիճանական վերականգնմանը մեկ Հայրենիք մեկ ժողովուրդ կարգախոսի ներքո: Հենց այս ելակետային մոտեցումն էլ Սփյուռքի նկատմամբ մեր որդեգրած եւ իրականացվող քաղաքականության հիմքը պիտի հանդիսանա:

Հայաստանում իրականացված սոցիալ-քաղաքական տեղաշարժերը, մեր երկրի անկախացումը, ազգային պետականության կառուցումը ստեղծեցին որոշակի բարենպաստ պայմաններ արտասահմանի եւ արտերկրի հայության հետ կապեր հաստատելու ուղղությամբ: Աշխուժացել է անցուդարձը աշխարհի տարբեր երկրների հետ, բազմաթիվ մշակութային, քաղաքական, առեւտրական կազմակերպություններ անմիջական կապի մեջ են մտել արտերկրի հայության հետ եւ Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի մենաշնորհի շրջանը այս առումով վաղուց վերջացել է: Դրական այս գործընթացը, սակայն, կրում է տարերային բնույթ եւ ամենակարեւորը, իրագործվում է ոչ պրոֆեսիոնալ մակարդակով: Այսօր մեր մշակույթը, արվեստը, մեղմ ասած, միշտ չէ, որ լավագույնս է ներկայացվում ոչ միայն Սփյուռքին, այլեւ արտասահմանին, էլ չենք խոսում այն հոռի երեւույթների մասին, որոնց ականատես են լինում մեր հայրենակիցները արտասահմանում: Այստեղ մեծապես զգացվում է Սփյուռքի կոմիտեի նման մի մարմնի բացակայությունը, որը արդյունավետ ձեւով կուղղորդի եւ կհամակարգի Հայաստանի եւ Սփյուռքի միջեւ ընթացող աշխատանքները:

Ամենեւին չանդրադառնալով անցյալում Սփյուռքահայության հետ տով, նոր մոտեցումներին, այդ փոխհարաբերությունների ամրապնդման երկարաժամկետ ծրագրի մշակման գործում կարեւոր դեր պետք է խաղա տասնամյակների փորձ ունեցող Սփյուռքահայ կոմիտեն, որի հենքի վրա էլ պիտի ստեղծվի Սփյուռք-Հայրենիք ողջ հարաբերությունները ընդգրկող մարմինը:

Չպետք է մոռանալ, որ ավելի քան 30 տարիների ընթացքում կոմիտեն ստեղծել եւ զարգացրել է Հայրենիք-Սփյուռք կապերի հզոր ցանց, որը դժբախտաբար անտեսվեց եւ փաստորեն արգելվեց այդ կապերի օգտագործումն, այն էլ՝ քաղաքակիրթ երկրներին ոչ վայել ձեւով, գոյություն ունեցող օրենքների կոպիտ խախտման ձեւով:

Ստեղծված պայմաններում հասունացել է նաեւ Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի գործունեության եւ բարեփոխման անհրաժեշտությունը՝ հիմք ընդունելով հայ ազգի երեք բաղկացուցիչ մասերի Հայաստանի, Արցախի, Սփյուռքի միասնության գաղափարը եւ հայապահպանությունը՝ որպես ամբողջ ազգի առջեւ ծառացած հիմնական խնդրի ըմբռնումը:

Առաջարկվում է փոխել Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի ներկա կարգավիճակը, այն դարձնելով պետության հովանավորության ներքո գտնվող «Հայրենիք-Սփյուռք» հասարակական ընկերություն: Սփյուռքահայ համայնքներում ստեղծել «Սփյուռք-Հայրենիք» ընկերություններ, որոնք սերտ կապեր կհաստատեն «Հայրենիք- Սփյուռք» ընկերության հետ:

«Հայրենիք-Սփյուռք» ընկերությունը կոչված կլինի գլխավորելու եւ համակարգելու Հայաստանի Հանրապետության եւ Սփյուռքի միջեւ հասարակական եւ մշակութային եւ այլ կապերի հետագա ընդլայնմանն ուղղված ամբողջ աշխատանքը: Իր հիմնական խնդիրը համարելով հայ ազգի բոլոր բաղկացուցիչ մասերի հետագա համախմբումը, հայապահպանությանը սատարելը, «Հայրենիք-Սփյուռք» ընկերությունն աշխատանք կտանի համազգային խնդիրների քննարկման եւ լուծման ուղղությամբ: Ընկերությանը կից կարելի է ստեղծել սոցիոլոգիական, իրավաբանական, տնտեսական եւ այլ ծառայություններ, ընկերությունը կունենա իր տպագիր օրգանը:

Այսօր, երբ միջազգային հանրությունը ճանաչել է Հայաստանի Հանրապետությունը որպես անկախ ժողովրդավարական պետություն, որի սահմաններից դուրս պատմության բերումով ապրում է մի քանի միլիոն հայ, կարծում եմ տրամաբանական է, երբ հայության այդ զանգվածի հետ կապեր են հաստատվում հենց պետական գետնի վրա: Ուրիշ հարց, որ այդ աշխատանքները պետք է տարվեն նրբորեն եւ պրոֆեսիոնալ մակարդակով, հասարակական հարաբերությունների տեսքով, առանց տվյալ երկրների ներքին գործերին խառնվելու պայմանով: Այս հարցում, վերջապես, գոյություն ունի միջազգային փորձը: Չինաստանը, Հունաստանը, Իսրայելը եւ այլ երկրներ վաղուց ունեն պետական կառույցներ, որոնք արդյունավետ ձեւով զբաղվում են արտերկրի իրենց հայրենակիցների գործերով:

ԳԵՎՈՐԳ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
կոմիտեի նախագահի տեղակալ

digitised by A.R.A.R.@

ՎԻՃԱՀԱՐՈՒՅՑ

Ծակասամարտ Հոլոքոսթի շուրջ

Գիտնականների հարձակումը Հիտլերի կամակատարների վրա

Դանիել Գոլդհագենի հազվագյուտ թեզը ծնվել է դոկտորական նստարանին եւ վերածվել բեսթսելլերի ճշգրիտ ծանոթագրություններով։ Երկու տարի առաջ նրա հարվարդյան դիսերտացիան «Հիտլերի կամակատարները» վերնագրով, հասարակական մեծ աղմուկ բարձրացրեց։ Մինչեւ հիմա մարդիկ, ովքեր նույնիսկ չեն կարդացել, անմիջապես ճանաչում են վերնագիրը. «Ահ, այո, ասում են նրանք, այդ գիրքը...»։ Այդ գրքում Գոլդհագենը հայտարարում է, որ հակասեմականությունը ծնվել է ոչ թե նացիստական մի քանի առաջնորդի խելագար ուղեղում, այլ հասարակ գերմանացիների մեջ խոր արմատներ ունեցող թունավոր հակասեմական տրամադրություններից։ Գիրքը տպագրվել է կես միլիոն տպաքանակով եւ շարունակում է վերահրատարակվել։ Փորձագետներ Նորման Ֆինկելշտայնը եւ Ռութ Բեթինա Բիրնը միմյանցից անկախ վերլուծել են Գոլդհագենի 600 էջանոց նյութը։ Երկուսն էլ ասում են, որ գիրքը լի է սխալներով, անհամապատասխանություններով եւ ջրիկ իմաստակություններով։ Նրանց հոդվածները վերջերս տպագրվել են միասին «Մի ազգի դատապարտություն» վերնագրով գրքույկում։ Այն արդեն իսկ նոր գայթակղիչ վիճաբանությունների տեղիք է տվել 50 տարվա վաղեմության այս խնդրի շուրջ. հրեաները, գերմանացիները եւ Հոլոքոսթը։

Դժվար չէ նկատել Գոլդհագենի գրքի [illegible] բնույթը։ Նրա վերլուծությունները [illegible] պատերազմյան այն հայտնի մտայնության վրա, թե ինչու գերմանացիները հրեատյաց են, որ տանջել ու սպանել են հրեաներին ոչ թե այն պատճառով, որ իրենց հրամայել են, այլ որովհետեւ դա նրանց հաճույք է պատճառել։ Նորից ու նորից նա շեշտում է, որ մարդասպաններին դուր էր գալիս իրենց արածը, որ նրանց վարմունքի «պատճառները թաքնված են նրանց ենթագիտակցության խորքերում եւ ներքին բնույթի արտահայտությունն են։ Իր ծանոթագրություններին նա կցել է մի զգուշացում. հակասեմականությունը չդիտել որպես գերմանացու բնավորության անփոփոխ գիծ, այլ, ավելի շուտ, որպես գիտակցված ընտրության արդյունք, որ «ողբերգական ձեւափոխումների է ենթարկվել 1945-ից սկսած»։

Գիտակները Գոլդհագենի գրքի վերաբերյալ երբեք այնքան համերաշխ չեն եղել, ինչքան հասարակությունը։ «Քոմենտարի»-ում զետեղված իր գրախոսականում Երուսաղեմի Հեբրայի համալսարանի մասնագետ Ռոբերթ Վիսթրիչը փաստերն անվանել է վիճելի եւ «բացարձակապես պատմական հիմքից զուրկ»։ Կոլումբիայի համալսարանի պրոֆեսոր Ֆրից Սթերնը գրել է, որ Հիտլերն ու գերմանացիները միայն հրեաներին չէ, որ ատում էին. «Ամենասկզբից էլ ֆաշիստները բոլոր հնարավորություններն օգտագործում էին ստորացնելու եւ տիրապետելու բոլոր հակառակորդներին»։ Շատերը Գոլդհագենի գործը համարում են դարի ամենախճճված գրքերից մեկը։ «Նրա գիրքը փխրուն քննադատության չդիմացող, պարզամիտ փաստարկներ է պարունակում», ասում է պատմաբան Կլաուդիա Կունզը։ «Այդ դեպքում ինչպե՞ս բացատրել լեհական հակասեմականությունը։ Իսկ ֆրանսիականը՞»։ Բայց Ֆինկելշտայնը եւ Բիրնը միակն էին, ովքեր կարողացան գտնել Գոլդհագենի ամենաթույլ տեղը. գիտական աղբյուրները օգտագործելուց արված սխալները։ Ֆինկելշտայնը Իսրայելի քաղաքականության հայտնի քննադատը, որ դասավանդում է Հանթեր Քոլեջում, եւ Նյու Յորքի համալսարանում ծանոթացել է անգլալեզու աղբյուրներին, Բիրնը արդարադատության կանադական դեպարտամենտի պատերազմի ժամանակ գործված հանցագործությունների բաժնի առաջատար պատմաբանը, թերթել է գերմանալեզու փաստաթղթերը։ Նրանք մեկ առ մեկ ներկայացնում են այն փաստերը, որոնք Ֆինկելշտայնը անվանել է «աղբյուրի սխալ մեկնաբանություն»։ «Նա մի փոքրիկ բաղադրիչ է վերցնում, ասելով, որ դա մահվան քայլերթ է, ուռճացնում է եւ ընդհանրացնում առանց հաշվի առնելու մյուս մանրամասները», ասել է Բիրնը «Նյուզուիք»-ի թղթակցին։

Գոլդհագենը, որ անցած տարի փորձել է Հարվարդի տնօրեն ընտրվել, [illegible] [illegible] կեստեր, որոնք «հիմնված են կեղծված փաստերի վրա»։ Բրիտանիայում նա փաստաբան է վարձել, որը Քեմբրիջ Յունիվերսիթի Փրեսից փոխհատուցում է պահանջել Բիրնի հոդվածը հրապարակելու համար, այն համարելով «շատ լուրջ վարկաբեկություն»։ Գոլդհագենը ասել է, որ իրականում իր ուզածը հերքումն էր։

Գոլդհագենի հետեւորդները ծաղրանքով են վերաբերվում «Մի ազգի դատապարտություն» գրքին։ Հելեն Սթայնբերգը Հրեաների համաշխարհային կոնգրեսի գործադիր տնօրենն ասում է. «Ես այնքան դեմ եմ գրաքննությանը, որ կարծում եմ նույնիսկ աղբը պիտի թույլ տալ տպագրել, բայց եթե նրանք ուզում են աղբահավաքներ լինել, թող հատուկ արտահագուստ կրեն»։ Հակադեֆամացիոն լիգան բողոքել է գրքի հրատարակման դեմ, իսկ Կանադայի հրեաների կոնգրեսը հարձակվում է գործում Բիրնի վրա. «Նա մայրցամաքի հրեաների համար նզովք է», ասել է լիգայի անդամ Բերնի Ֆարբերը։ Բայց ինը առաջատար պատմաբաններ արտահայտվել են գրքի օգտին եւ այն ընտրվել է Հրեական գրքի ակումբի հավաքածուի մեջ. «Քննարկելու ավելի կարեւոր նյութ, քան Հոլոքոսթի պատճառները, չկա, եւ մարդիկ պիտի ազատ լինեն քննարկելիս», ասել է Սառա Բերշթելը։

Թոմ Ֆրոյդենհայմը, Հրեական հետազոտությունների ինստիտուտից, ասել է, որ Գոլդհագենի գիրքը մի կարեւոր առաքելություն ունի. վեճ է բացել, որը անհրաժեշտ է, եւ ինքը ողջունում է «Մի ազգի դատապարտություն» գրքի «ավերիչ քննադատությունը»։ «Ես ծնվել եմ Գերմանիայում. Ես ցույց եմ տվել գիրքը 91 տարեկան մորս», ասում է նա։ Նա ինձ ասաց. «Դու չես ապրել այնտեղ, [illegible] մասին, այն ամենը էր»։ Ես հարցրի. «Իսկապե՞ս, այդ մարդիկ ուզում էին սպանել մեզ»։ «Ոչ իհարկե, ոչ»։ Գիտնականները սակայն զգուշացնում են, որ կյանքը հաճախ շատ դաժան պահեր է ունենում։

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

ԲԵԼԳՐԱԴ

Ռուսական մշակույթի տունը նշեց 65-ամյակը

Բելգրադում նշվեց Ռուսական մշակույթի տան հիմնադրման 65-րդ տարեդարձը։ Այդ հանդիսավոր արարողությանը հրավիրված էին Նորին սրբություն համայն Սերբիայի պատրիարք Պավլեն, արքայազն Թոմիսլավ Կարաջորջեւիչը, Բելգրադի ռուսական եկեղեցու հոգեւոր հովիվ հայր Վիտալին, Հարավսլավիայում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպան Յու. Կոտովը, Հարավսլավիայում հաստատված ռուս լրագրողներ, մշակույթի ռուս եւ սերբ գործիչներ, Հարավսլավիայում Հայաստանի գրողների միության պատվավոր լիազոր ներկայացուցիչ, գրող, հրապարակախոս Բաբկեն Սիմոնյանը, ինչպես նաեւ դեսպանատան աշխատակիցներ, սերբ մտավորականներ, սլավոնագետներ։

Մոսկվայից հյուր եկած Ս. Շվեցովան բացման խոսքով ողջունեց ներկաներին եւ ընթերցեց Ռուսաստանի կառավարության առընթեր ռուսական սփյուռքի կոմիտեի նախագահ Վալենտինա Տերեշկովայի ուղերձը։

Ռուսական մշակույթի տունն առաջին անգամ իր դռները ռուս համայնքի առջեւ բացեց 1933 թվականի ապրիլին եւ ապա տասնամյակների ընթացքում հզոր մի կամուրջ դարձավ Սերբիայում ապրող ռուսների եւ մայր հայրենիքի միջեւ։ 1947-1972 թվականներին այս հաստատությունը ծառայել է որպես ««խորհրդային մշակույթի տուն»», որտեղ, ժամանակ առ ժամանակ, իրենց մշակույթն են ներկայացրել նախկին խորհրդային Միության հանրապետությունների արվեստի գործիչները։ 1972-ից վերանվանվել է Ռուսական մշակույթի տուն, որն այսօր ակտիվ գործունեություն է ծավալում մշակույթի, գիտության եւ բարեկամական կապեր հաստատելու բնագավառում։ Չափազանց մեծ է այս հաստատության դերը՝ Սերբիայի ռուս համայնքի եւ մայր հայրենիքի միջեւ կապն ամրապնդելու գործում։ Վաղուց ավանդական են դարձել գրական-գեղարվեստական երեկոների կազմակերպումը, ռուսական կինոնկարների, ռուս գեղանկարիչների ստեղծագործությունների ցուցադրումը, երգիչների ելույթները, գիտության գործիչների այցելությունները։

Բելգրադի Ռուսական մշակույթի տունը ծրագրում է նաեւ ժամանակ առ ժամանակ հյուրընկալել արվեստի սերբ գործիչների, անցկացնել սերբ գրողներին նվիրված ընթերցումներ։

«Ազգի» հատուկ թղթ.
Բելգրադ

Ուիլյամ Քոհենը կայցելի նաեւ Թուրքիա

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 14 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Քոհենը հինգշաբթի օրը կուղեւորվի Մերձավոր Արեւելք պաղեստինա-իսրայելական խաղաղ կարգավորման տեղում դոփող գործընթացին ամերիկյան աջակցություն ցույց տալու եւ Իրաքի զսպման տարածաշրջանային համագործակցությունն ամրապնդելու նպատակով։

Վեցօրյա ուղեւորության ընթացքում, ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, նախարարը կայցելի Հորդանան, Եգիպտոս եւ Իսրայել։ Տարածաշրջան այցելելու ճանապարհին Քոհենը նաեւ կանգ կառնի Թուրքիայում եւ Հունաստանում, որտեղ կքննարկի այս երկու պետությունների միջեւ գոյություն ունեցող տարաձայնությունները Կիպրոսի վերաբերյալ եւ ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների ռազմական արդիականացման հարցերը։

Նախապես Քոհենն այս ուղեւորությունը ծրագրել էր դեկտեմբերին, բայց հետաձգեց այն ժամանակ ծագած իրաքյան ճգնաժամի պատճառով։

Բեյրութը եւ Դամասկոսը վերստին մերժեցին Իսրայելի պայմանները

ԿԱՀԻՐԵ, 14 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Լիբանանի եւ Սիրիայի նախագահները վերստին մերժել են Հարավային Լիբանանն օկուպացումից ազատելու Իսրայելի պայմանները։ Միեւնույն ժամանակ նրանք համաձայնել են Իսրայելի հետ շարունակել հաշտության բանակցությունները այն կետից, որտեղ դրանք ընդհատվել են, եւ ԱՄՆ-ին որպես արաբա-իսրայելական հաշտության գործընթացի գլխավոր համահովանավորի, առաջարկել են հանդես գալ միջնորդի դերում։

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, սրանք են Սիրիայի Լաթաքիա քաղաքում երկուշաբթի օրը կայացած սիրիա-լիբանանյան բանակցությունների երկու փուլերի արդյունքները։

Սիրիայի նախագահի մամուլի քարտուղար խորհրդական Ջուբրան Կուրիան հայտարարել է. «թե կողմերը նույնանման հայացքներ ու կարծիքներ ունեն բոլոր առաջադրված հարցերի վերաբերյալ»։ Նրա խոսքերով, «Իսրայելի առաջարկությունները հանգում են հաշտության գործընթացի սաբոտաժի, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 425-րդ բանաձեւը իմաստազրկելու ձգտման»։

Սիրիա-լիբանանյան գագաթաժողովը, որը վերջին ամսվա ընթացքում երրորդն է, գումարվել է ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի նախաձեռնությամբ, որը Դամասկոսում եւ Բեյրութում կոչ է արել հանգամանորեն ուսումնասիրել Իսրայելի առաջարկությունները։

Նաթանյահուի կառավարությունը հանդես է եկել Հարավային Լիբանանի տարածքները 20-ամյա օկուպացումից հետո ազատելու նախաձեռնությամբ Լիբանանի կառավարությունից իր հյուսիսային սահմանների անվտանգության երաշխիքներ ստանալու դիմաց։

Եվրամիությունը մտահոգ է ստվերային տնտեսության աճից

Բրյուսելում եվրահանձնաժողովի հրապարակած տվյալների համաձայն, եվրամիությունում ստվերային տնտեսության տեսակարար կշիռը տատանվում է 7-16 տոկոսի սահմաններում, մինչեւ 1970-ական թթ. ցուցանիշը կազմում էր մոտ 5 տոկոս։ Հանձնաժողովը եվրոպացիների հարաճուն հարկային բեռով, ինչպես նաեւ դժվար վերահսկելի սպասարկումների ու մանր բիզնեսի ոլորտներում աշխատուժի պահանջարկի աճով է պայմանավորում այն փաստը, որ 28 միլիոն եվրոպացիներ պետգանձարանից թաքցնում են իրենց իրական եկամուտները։ Եվրամիության տարբեր երկրներում «սեւ շուկայի» ծավալները տոկոսային վիճակագրության մեջ չեն արտահայտվում, ուստի տվյալները մոտավոր բնույթ են կրում։ Միությունում առավել զարգացած ստվերային տնտեսություն ունեցող երկրների ցանկը գլխավորում է Հունաստանը, որտեղ ստվերային հատվածը կազմում է աշխատուժի օրինական շուկայի 29-35 տոկոսը։ Հաջորդ տեղերում են Իտալիան (20-26 տոկոս), Իսպանիան (10-23 տոկոս), Բելգիան (12-21 տոկոս), Գերմանիան (4-14 տոկոս)։ Ցանկը եզրափակում են սկանդինավյան պետությունները եւ Ավստրիան (2-7 տոկոս)։ «Ֆինանսովիե իզվեստիայի» հաղորդման համաձայն, եվրահանձնաժողովը եվրամիության երկրների կառավարություններին հանձնարարել է կատարելագործել ներգործման հարկային եւ իրավական լծակները, որպեսզի [illegible] ձեռնարկություններում «ձախ» աշխատուժ ներգրավելու ազդակները։

Դ. Բ.

Հ. Բ. Ը. Մ.

Մելգոնեան կրթական հաստատութիւն
1998–1999 տարեշրջանի արձանագրութիւն

Մելգոնեան կրթական հաստատութիւնը 72 տարուան պատմութիւն ունեցող երկրորդական, երկսեռ եւ գիշերօթիկ վարժարան է։ Հաստատութիւնը օժտուած է արդի ուսումնական պահանջքները ամբողջացնող կառոյցներով՝ տարրալուծարաններ, համակարգիչներ, գրադարան, մարզական համալիր։

Մ. Կ. հաստատութեան ուսումնական ծրագիրը կ'ընդգրկէ՝

- Հայերէն եւ անգլերէն լեզուներով դասաւանդութիւն։
- Աշակերտի ծննդավայրի լեզուի դասաւանդութիւն (արաբերէն, ֆրանսերէն, բուլղարերէն, յունարէն), ինչպէս նաեւ այլ օտար լեզուի դասաւանդութիւն բաւարար թիւով խմբակ գոյանալու պարագային։
- Հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու անբաւարար մակարդակ ունեցող աշակերտներու մասնայատուկ դասաւանդութիւն։
- Անգլիական GCE «O» Level-ի (սովորական մակարդակ) եւ «A» Level-ի (յառաջացած մակարդակ), ինչպէս նաեւ ամերիկեան TOEFL, SAT I-ի եւ SAT II-ի պատրաստութիւն։
- Կ'ապահովուին բարձր ճանաչում ունեցող ամերիկեան եւ եւրոպական համալսարաններու ընդունման պայմանները։
- Արտադասարանային ծրագրուած գործունէութիւն (նկարչութիւն, պարարուեստ, երգչախումբ, փողերախումբ, լրագիր, սկաուտական եւ մարզական շարժումներ)։

Հաստատութիւնս իր կարելին կ'ընէ նիւթական սահմանափակ հնարաւորութիւն ունեցող, բայց **ընդունակ եւ ջանասէր** աշակերտներուն համար։

Մ. Կ. հաստատութեան վկայականը ստացող շրջանաւարտները կը նան որեւէ տեղ շարունակել իրենց բարձրագոյն ուսումը։

Յաւելեալ տեղեկութիւններ ստանալու, ինչպէս նաեւ արձանագրութեան համար կրնաք դիմել՝

Admissions Office (Attn: Mrs. I. Guevherian)
A. G. B. U. Melkonian Educational Institute
P. O. Box 1907
1514 Nicosia, Cyprus
Tel: 357-2-422195/422204
Fax 357-2-493155
E-Mail: agbumei@melkonian. ac. cy

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Նոր հրատարակություն Հայաստանում պետական լեզվաքաղաքականության եւ լեզվաբանության առնչությունների մասին

Բեյրութի «Սփիւռ» հրատարակչությունից այս տարվա փետրվարին լույս է տեսել ՀՀ լեզվի պետական տեսչության պետ Վալերի Միրզոյանի «Լեզուաբանութիւն եւ լեզուաքաղաքականութիւն» գրքույկը՝ դասական ուղղագրությամբ։ Այն, փաստորեն, շարունակությունն է հեղինակի՝ նույն հրատարակչությունից 1996 թ.-ին լույս տեսած «Լեզու եւ լեզուաքաղաքականութիւն» գրքույկին։

52 էջանոց նոր գիրքը բացվում է հեղինակի մասին կենսագրական համառոտ տեղեկանքով։ Հաջորդում է հիմնական գրությունը՝ գրքույկի խորագրով, նրա լրագրային, նախնական տարբերակը լույս է տեսել «Հայութիւն» հանդեսի 1997 թ.-ի 6-րդ համարում։ Հոդվածում հեղինակը գրում է Հայաստանում պետական լեզվաքաղաքականության ու հայկական լեզվաբանական գիտության փոխհարաբերությունների մասին։ Նա դժգոհում է, որ հայկական լեզվաբանությունը համարյա ոչինչ չի անում լեզվաքաղաքականության մշակմանը եւ կիրառմանը աջակցելու համար։ Դրա պատճառները թե՛ առարկայական (օբյեկտիվ) են, թե՛ ենթակայական (սուբյեկտիվ)։ Լեզվաբանությունը քննարկում է լեզվի զանազան մասերը, մինչ լեզվաքաղաքականությունը ամբողջական հայեցակարգ է։ Ենթակայական պատճառների շարքում Միրզոյանը բազմիցս հիշատակում է հայ լեզվաբանների եսակենտրոնությունը, լեզվաքաղաքականությունը լեզվաբանության ստորադասելու կամ առաջին հասկացությունն ընդհանրապես չընդունելու հակումը։ Այդտեղից հայ լեզվաբանների հասցեին ուղղված լեզվի պետական տեսչության պետի խիստ քննադատությունը. «Լեզվաբանները չկանգնեցին տեսչության կողքին, չսատարեցին ճամարտակներին, մի խոսք չասացին հօգուտ լեզվաքաղաքականության», դժգոհում է նա։

Միրզոյանն ահազանգ է հնչեցնում, որ Հայաստանում լեզվի ոլորտում ռուսերենի կաղապարներին փոխարինելու են գալու անգլերենի կաղապարները։ Վիճակը հօգուտ հայերենի դարձնելու պարտականությունը նա դնում է առաջին հերթին հայ լեզվաբանների եւ Հայաստանի պետական մարմինների վրա։ Ցավոք, լեզվաբանները բավարարվում են անտարբեր դիտորդի, լավագույն դեպքում՝ խրատատուի դերով, ինչն ստիպում է տեսչությանը «կատարելու նաեւ իրեն ոչ բնորոշ գործառույթներ», ինչպես, օրինակ, փոխառությունների հայերեն համարժեքների որոնումը կամ հնարումը։

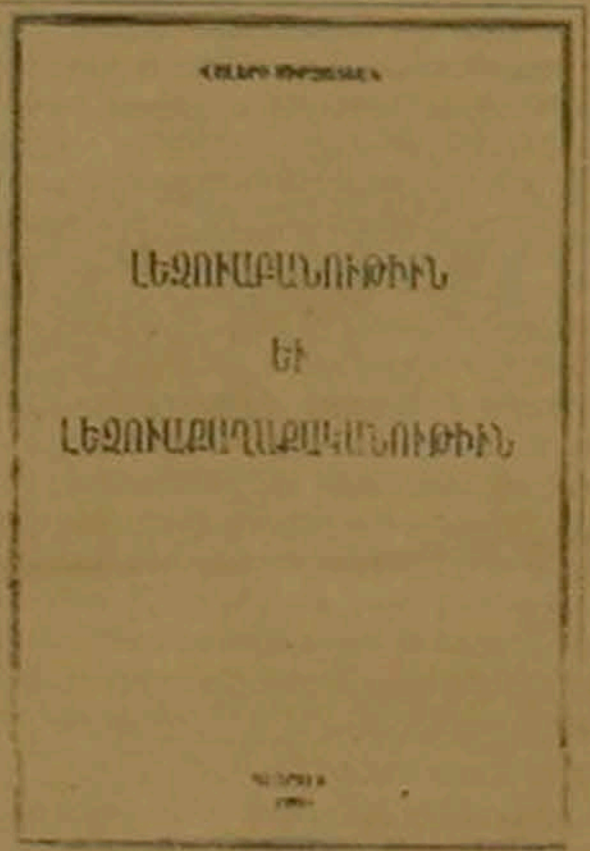

Հոդվածում քննարկվող հաջորդ հարցը հայերենի երկու ճյուղերի՝ արեւելահայերենի եւ արեւմտահայերենի մերձեցման, մեր կարծիքով՝ համազգային նշանակության գերկարեւոր խնդիրն է։ Միրզոյանի համաձայն, «երբ դարասկզբին արեւելահայերն ու արեւմտահայերը միմյանց ասածի կեսից ավելի հասկանում էին, ապա այժմ՝ լոկ մեկ քառորդը»։ «Մի՞թե մենք վերջիվերջո տարբեր ազգերի ենք վերածվելու», ահազանգում է նա։ Որպես սփյուռքահայ, Միրզոյանի անհանգստությունը ոչ միայն լիովին բաժանում ենք, այլեւ այն տեսնում արդեն հեռավոր տասնամյակներում... երբ դրականական քայլեր չառնվեն մոտակա տարիներին։

Ապա Միրզոյանը վերադառնում է լեզվաբանության եւ լեզվաքաղաքականության փոխհարաբերությունների հարցին, թվարկում յուրաքանչյուրի առավելություններն ու թերությունները, անհրաժեշտ համարելով նրանց համագործակցությունը։

Հոդվածի հաջորդ ցավոտ հարցը ուղղագրության հարցն է, որն այնքան ջուր եւ թանաք է հոսեցնում հայկական (Հայաստանի եւ սփյուռքի) մամուլի։ Նշելով, թե ուղղագրության միասնականացման պահանջը ամրագրված է «Լեզվի մասին» ՀՀ օրենքում, նա քննադատում է այս հարցը բարձրացնողների քննադատողներին. «Ուղղագրության միասնականացումը ոչ թե «մի սակավաթիվ խումբ» անձանց ցանկությունն է կամ քմահաճույքը, այլ՝ օրենսդրական պահանջը», հստակորեն հաստատում է լեզվի պետական տեսչության պետը։ Չթաքցնելով իր տեսակետը դասական ուղղագրության վերադառնալով հարցը լուծելու մասին, նա հորդորում է սակայն չշտապել, կրակի վրա յուղ չավելացնել, համազգային հեռահար նպատակներ հետապնդող այս հարցը քննարկել ու լուծել առանց կրքերի բորբոքման։ Այնուհանդերձ, նա գրում է, որ այս «պետական, ազգային, մշակութային, քաղաքական բացառիկ կարեւորության խնդրի լուծումը չի կարելի թողնել մասնագետ լեզվաբաններին», քանի որ ազգային պետական հարցերում, որոնց շարքին՝ միասնական ուղղագրության հարցը, «վերջիվերջո որոշողը քաղաքականությունն է», տվյալ դեպքում՝ «լեզվաքաղաքականությունը՝ մասնավորապես»։

Հոդվածին հաջորդում է ավելի քան 30 էջ հատվող հավելվածը, որում տպագրվել են «Լեզվի մասին» ՀՀ եւ ԼՂՀ օրենքները, վերատպվել հեղինակի «Լեզու եւ լեզուաքաղաքականութիւն» գրքույկի «Լեզուական միասնականացման ծրագիրը» եւ «Հայաստանի Հանրապետութիւն» օրաթերթի 19 ապրիլ 1997-ի համարում լույս տեսած «Հայաստանի Հանրապետության լեզվաքաղաքականության հիմնադրույթների շուրջ» կարեւոր հոդվածները, որոնց եզրակացությունը միակ է. «Անկախ պետությունն անհնարին է ոչ միայն առանց ինքնուրույն քաղաքականության եւ ազգային տնտեսության, այլեւ հոգեւոր անկախության։ Իսկ հոգեւոր անկախության գլխավոր բաղադրիչը՝ հայոց ազգության եւ գոյության հիմքը ոսկեղենիկ մեր հայերենն է»։

Հավելվածի հինգերորդ մասը հայերենում օգտագործվելու համար հանձնարարվող տարբեր եզրերի ՀՀ լեզվի պետական տեսչության հայերենի բարձրագույն խորհրդի որոշումներն են։ Այն անփոխարինելի ուղեցույց է պարբերականների, զանգվածային լրատվության մյուս միջոցների եւ առհասարակ բոլոր նրանց համար, իսկապես մտահոգում է մայրենիի անաղարտության հարցը։

Սպասում ենք, որ Վալերի Միրզոյանի այս նոր հրատարակությունը համապատասխան արձագանք կգտնի շահագրգիռ բոլոր կողմերի մոտ, եւ բոլորը միասնաբար, առանց կրքերի բորբոքման, ձեռք-ձեռքի կտան լուծելու համար մեր լեզվի առաջ ծառացած, համազգային նշանակության, մոտակա տարիներին լուծման սպասող խնդիրները։

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱՂՋՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Վերականգնվում են երկու երկրների հարաբերությունները

Հայ-հնդկական հարաբերությունները դարավոր պատմություն ունեն։ Ժամանակին Հնդկաստանում գործել է կենսունակ հայկական գաղութ։ Այս երկրում է տպագրվել հայկական առաջին պարբերականը՝ «Ազդարարը»։

Հայաստանի անկախացումից հետո հայ եւ հնդիկ ժողովուրդների առնչությունները նոր փուլ են թեւակոխել։ Հարաբերությունների զարգացման ու ամրապնդման միտումներ են նկատվում մշակույթի, գիտության, տնտեսության եւ այլ բնագավառներում։ Երկու ժողովուրդների կապերի ամրապնդման նոր դրսեւորում էր արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ու համագործակցության հայկական ընկերությունում, Հայաստանի Հանրապետությունում Հնդկաստանի դեսպան Վիդիա Բհուշի Սոնիի հետ հանդիպումը (նստավայրը Կիեւ)։

Այնուհետեւ ներկայացրեց «Հայաստան-Հնդկաստան» ընկերության նախագահ Յուրի Աղեկյանը։ Միաժամանակ նա նշեց, որ մոտ ապագայում օդային հաղորդակցություն կհաստատվի Երեւանի եւ Հնդկաստանի մայրաքաղաք Դելիի միջեւ, որը հնարավորություն կընձեռի էլ ավելի սերտացնելու հարաբերությունները Հնդկաստանի հետ։

Ընկերության փոխնախագահ Համիկ Պողոսյանը համառոտակի ներկայացրեց արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերության կենսաշխատանքային գործունեությունը։ Միաժամանակ նա նշեց, որ առաջիկա աշնանը կանցկացվի Մետաքսի ճանապարհին նվիրված գիտաժողով, որին կմասնակցեն աշխարհի 30 երկրների ներկայացուցիչներ։ Այդ երկրների թվում կլինի նաեւ Հնդկաստանը՝ տարածաշրջանի կենտրոնական երկրներից մեկը։

Որպես գալիք այդ իրադարձության առաջին գործնական քայլ՝ փոխնախագահը դեսպանին հանձնեց փաստաթղթերի փաթեթը։

Պրն Վիդյա Բհուշի Սոնիին ողջունեցին եւ հայ-հնդկական հարաբերություններին անդրադարձան ակադեմիկոսներ, Մաշտոցի անվան Մատենադարանի տնօրեն, «Հայաստան-Հնդկաստան» ընկերության հիմնադիր նախագահ Սեն Արեւշատյանը, Վլադիմիր Խոջաբեկյանը, Հնդկաստանում Հայաստանի հյուպատոս Հովսեփ Սեֆերյանը եւ ուրիշներ։

Ջերմ ընդունելության համար շնորհակալական խոսքով հանդես եկավ պրն Վիդիա Բհուշի Սոնին։ Նա նշեց, որ առաջին անգամ Հայաստանում եղել է 29 տարի առաջ եւ ուրախ է երկրորդ այցելության համար։

Միաժամանակ դեսպանը համառոտակի ուրվագծեց հայ-հնդկական հարաբերությունների զարգացման հեռանկարները։

Հանդիպման համերգային բաժնում ելույթ ունեցավ «Երիտասարդ վիրտուոզներ» խումբը։

ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ

Ծաղիկ Մելիքյանի աշխատանքների ցուցահանդեսը

Այս օրերին արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերության ցուցասրահը զարդարել են Ծաղիկ Մելիքյանի գեղանկարները։ Դրանք ներկայացնում են Արարատի, Բյուրականի եւ Հայաստանի այլ վայրերի բնապատկերները, հայ մարդու կենցաղը։ Ուշագրավ է հատկապես Հայաստանում քրիստոնեության տարածման 1700-ամյակին նվիրված «Խաչի ճամփան» կտավը, ուր հավա-

տով ընթացող մարդը հասնում է իր բարի նպատակին։ «Կյանք» կտավը պատկերում է մարդու աշխարհ գալու բարդ ու առեղծվածային վիճակը։ Խոսուն արդիական է «Թագադրումը», ուր թագավորը ղեկավարում է ոչ թե գլխով, այլ ոտքերով եւ շրջապատված է ոչ թե խոհական ու բանիմաց այրերով, այլ հաճոյակատար ծառաներով։ «Գիշեր-ցերեկը» մարդու հոգու նկարագիրն է, կապված բնության լույս ու խավարի հետ։ Այցելուները հաճույքով են դիտում «Ծաղիկներ» շարքի գործերը, «Ինքնադիմանկարը», «Հացթուխները», «Խնոցի հարողները», «Երաժիշտները»։ Նա հեղինակ է ավելի քան 100 գեղանկարների եւ նույնքան գրաֆիկական աշխատանքների։ Դրանք առկա են անհատական հավաքածուներում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, ԱՄՆ-ում եւ այլ երկրներում։

Ծնվել է Երեւանում, ավարտել Խ. Աբովյանի անվան հանրակրթական դպրոցը, գեղարվեստի ուսումնարանն ու գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտի դեկորատիվ բաժինը։ Նկարչություն է դասավանդել Աբովյանի շրջանի Բալահովիտ գյուղի դպրոցում։ Տասնվեց տարի սիրած մանկավարժությամբ է զբաղված Ավանի թիվ 87 դպրոցում։ Նրա աշակերտների գործերը տպագրվել են «Աղբյուր» ամսագրում եւ արժանացել մրցանակների։ Քսաներկու աշակերտ մասնակցել է երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվան նվիրված մրցույթին եւ տասնյոթ մրցանակ է շահել։

Ցուցահանդեսի բացմանը բարի մաղթանքի խոսքեր ասացին լրագրողներ Սարգիս Ժամկոչյանը, Վանիկ Սանթրյանը, գեղանկարիչ Արշավիր Կիրակոսյանը, թիվ 87 դպրոցի փոխտնօրեն Սոֆա Սմբատյանը։ Նշեցին նկարչուհու գույնի ու գծի լավ զգացողությունը, պատկերների ինքնատիպ ընկալումն ու վերարտադրումը։ Նրա գործերն իր ազնիվ հոգու պտուղներն են, որոնք գերող հմայքով են դիմավորում այցելուներին եւ մեծարում իրենց աշխարհ բերող նկարչուհուն։

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՀԱՆՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Երեւանի քաղաքապետարանի Հր. Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոն
30-րդ թատերաշրջանի վերսկսումը
Ապրիլի 19-ին նոր բեմադրություն
Մ. Ժ. Սոլաժոն «ՋԱՈ» (սիրային կատակերգություն 2 գործողությամբ)
Բեմադրության գեղարվեստական ղեկավար Արմեն Խանդիկյան
Բեմադրիչ Հրաչյա Հարությունյան
Նկարիչ Կարեն Գրիգորյան
Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղում
Ներկայացման սկիզբը ժ. 18-ին
Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար
ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Արմեն Խանդիկյան

digitised by A.R.A.R.@

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ծանոթացեք Մելֆոն Սափսըզյան

«Դիտակ» ամսագրի թղթակից ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԸ հանդիպում է ունեցել Մոնրեալի կունգ ֆու մարտարվեստի մարզական կենտրոնի ղեկավար Մելֆոն (Մել) Սափսըզյանի հետ։

Մեր ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում ամսագրի ապրիլյան համարում տպագրված հոդվածի շարադրանքը որոշ փոփոխություններով։

Մելֆոն Սափսըզյանը ծնվել է Լիբանանում, 1965-ին։ Ավարտել է Սեւրոպյան վարժարանը։ 1970-ական թվականներից ապրում է Մոնրեալում։ 1990-ից մինչեւ այժմ նա զբաղվում է տարբեր մարզաձեւերով։ Վերջերս արժանացել է կարմիր գոտու չորրորդ աստիճանի։ Հինգերորդ աստիճանից սկսած Master տիտղոսը կստանա, իսկ 7-րդից հետո Grand Master-ի աստիճանին կհասնի։

Ճանաչված մարզիկը որոշ մանրամասնություններ պատմեց իր մարզական գործունեության մասին։ Նա **կունգ ֆու**-ի չինական «դպրոցի» շաոլինյան **վինգ չուն** ոճի հետեւորդն է։

Մելֆոն Սափսըզյանի կարծիքով, կունգ ֆուն ֆիզիկական տոկունություն է, այն ներառում է ինքնապաշտպանություն, չինական բժշկություն, չինական աստղաբաշխություն եւ այլն։

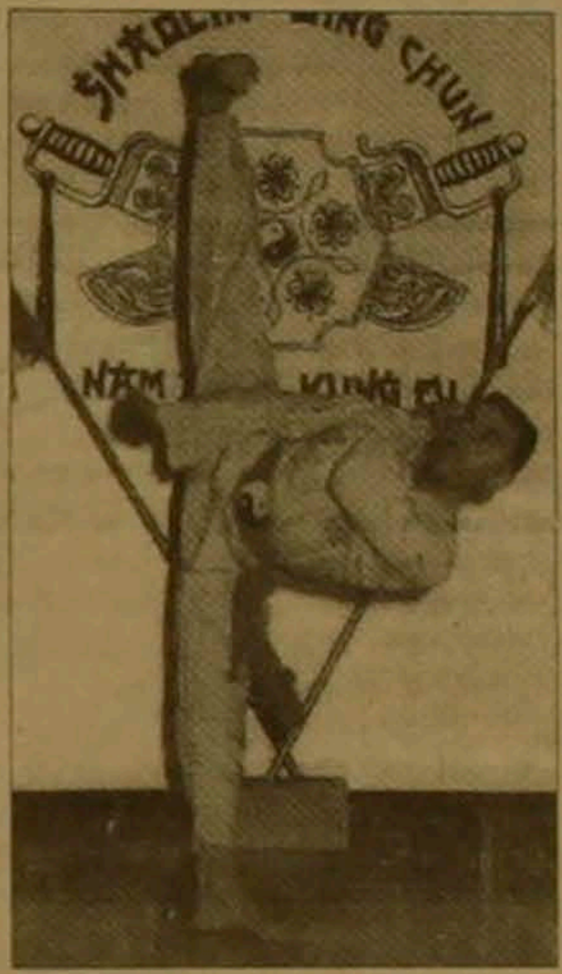

Սափսըզյանն ունի խմբեր, որոնց մեջ կան սկսնակ եւ որոշ փորձ ունեցող սաներ։ Նա ասում է, որ այս մարզաձեւը սահման չունի։ Նրա ավելի քան 150 աշակերտները բաժանված են տարբեր խմբերի ըստ իրենց մակարդակների։ Նրա դասարաններից մեկում հայերը մեծամասնություն են կազմում 95 տոկոս։

Մելֆոնն ասում է, որ մարզիկները պարապմունքի ժամանակ իր աշակերտներն են, իսկ պարապմունքից դուրս ընկերները։ Նա համարում է, որ այս մարզաձեւում հոգեկան պատրաստականությունը եւ մարզաձեւը շատ ավելի կարեւոր է, քան ֆիզիկականը, քանի որ նրա ողջ փիլիսոփայությունը հաստատված է հոգեկան տեսության վրա։ Նա գոհ է, որ աշակերտները հետեւում են իր ցուցումներին եւ բոլորն էլ փութաջանորեն մարզվում են։

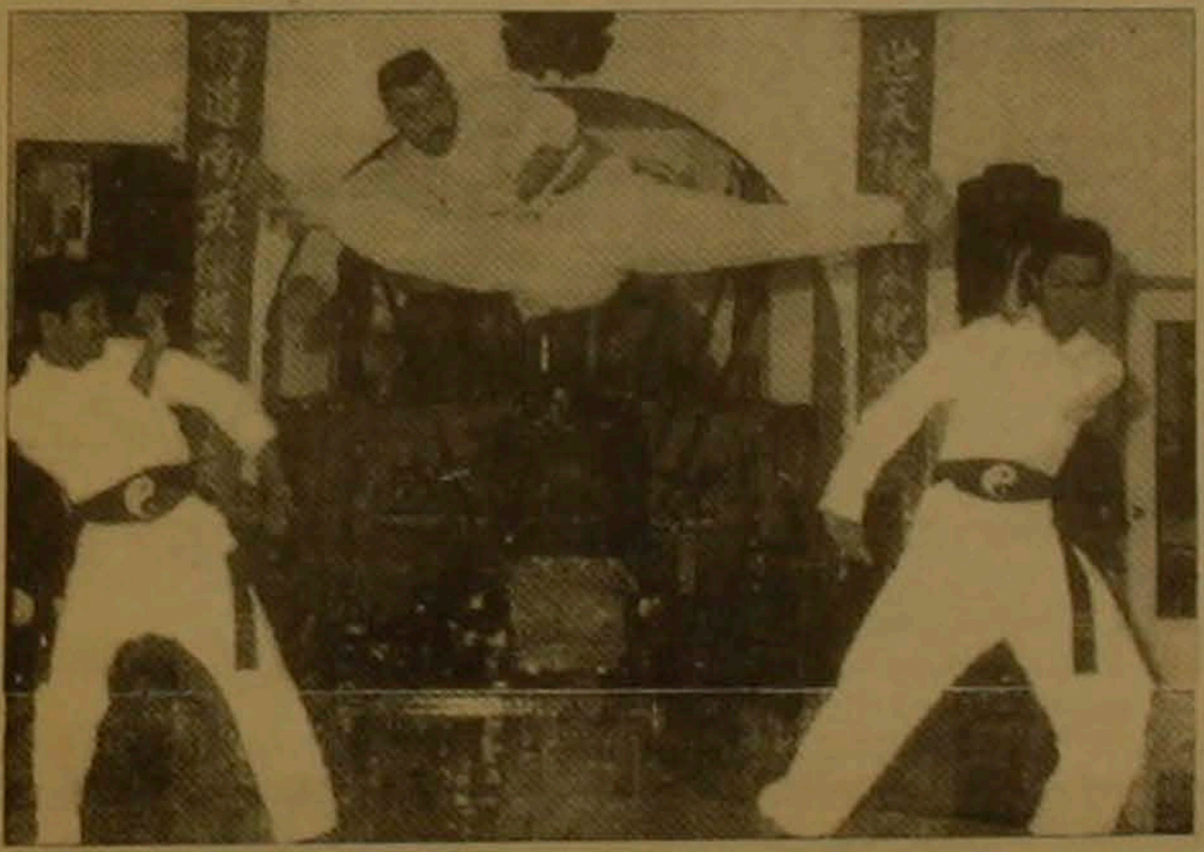

Մելի երազանքն է, որ մի օր Grand Master-ի տիտղոսի արժանանա եւ մեր հայրենիքը ներկայացնի միջազգային մրցումներում։

«Դիտակի» թղթակիցը ճանաչված մարզիկին շնորհավորել է աստիճանի բարձրացման առթիվ եւ մաղթել նորանոր հաջողություններ նոր ու նոր բարձունքների նվաճում։

ԼՈՒՐԵՐ

Նախապատրաստվելով աշխարհի առաջնությանը

Երեկ ծաղկաձոր մեկնեց ծանրամարտի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը։ Մեր երիտասարդ ծանրորդները, հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Ռոբերտ Հովհաննիսյանի գլխավորությամբ, մինչեւ ապրիլի 28-ը ուսումնամարզական հավաք կանցկացնեն օլիմպիական մարզաբազայում։ Երեւան վերադառնալուց հետո հավաքականը 15-օրյա նոր հավաք կանցկացնի մայրաքաղաքում։ Դրանից հետո մեր մարզիկները կմեկնեն Սոֆիա, որտեղ մայիսի 18-ից կմեկնարկի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունը։

Սուրեն Թումանյանի հուշամրցաշարը

Ապրիլի 16-18-ը ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի մանեժում կանցկացվի ծեծի գնդակի տղամարդկանց մրցաշար՝ նվիրված մարզաձեւի երախտավոր, ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Սուրեն Թումանյանի հիշատակին։ Հուշամրցաշարին կմասնակցեն 4 թիմեր՝ ՖԻՄԱ-1-ը, Շենգավիթի համայնքի «Շենգավիթ» թիմը, Երեւանի երիտասարդական եւ վետերանների հավաքականները։ Սպասվում է, որ վերջինս կազմված կլինի հիմնականում Թումանյանի նախկին սաներից։ Մրցումների վերջին օրը, ժամը 15-ին Հայաստանում գտնվող գերմանացի մասնագետ Բեռնհարդ Մյուլլերը հանդիպում կունենա մարզական լրագրողների հետ։

Բասկետբոլիստուհիները սկսում են առաջնությունը

Այսօր մայրաքաղաքի «Գրանդ» ակումբի մարզադահլիճում կսկսվի բասկետբոլի Հայաստանի կանանց առաջնությունը։ Ասենք, որ այն կանցկացվի երկու շրջանով, չորս փուլով։ Հանրապետության չեմպիոնի կոչումը կվիճարկեն Երեւանի «Պոլիտեխնիկ», «Գրանդ» ակումբի, ՖԻՄԱ-ի, Արարատի «Ավարայր» եւ Գյումրի քաղաքի թիմերը։ Առաջին փուլի խաղերը կավարտվեն ապրիլի 19-ին։ Իսկ այսօր, առաջին տուրում կհանդիպեն է. Գյումրի–«Պոլիտեխնիկ», «Ավարայր»–ՖԻՄԱ զույգերը։

Երկրորդ անգամ անընդմեջ

Ֆրանսիայի Բուրժ քաղաքում անցկացվեց բասկետբոլի Եվրալիգայի կանանց չորս թիմերի եզրափակիչ փուլի մրցաշարը։ Նախ հանդիպեցին ֆրանսիական «Բուրժ Բասկետ» եւ «Օրշի» թիմերը։ 69-48 հաշվով հաղթեցին «Բուրժի» բասկետբոլիստուհիները։ Իսկ իտալական «Կոմո» եւ իսպանական «Պուլ Խետաֆե» թիմերի մրցապայքարում ավելի ուժեղ գտնվեցին իսպանուհիները՝ 73-69։ Վճռական խաղում հանդիպեցին «Բուրժ Բասկետը» եւ Պուլ Խետաֆե» թիմերը։ 76-64 հաշվով հաղթելով երկրորդ տարին անընդմեջ Եվրոպայի ուժեղագույն ակումբի կոչումը նվաճեց «Բուրժ Բասկետը»։ Նշենք, որ ֆրանսիական թիմի մարզիչն է հայտնի բասկետբոլիստ եւ մարզիչ, ռուսաստանցի Վադիմ Կապրանովը։

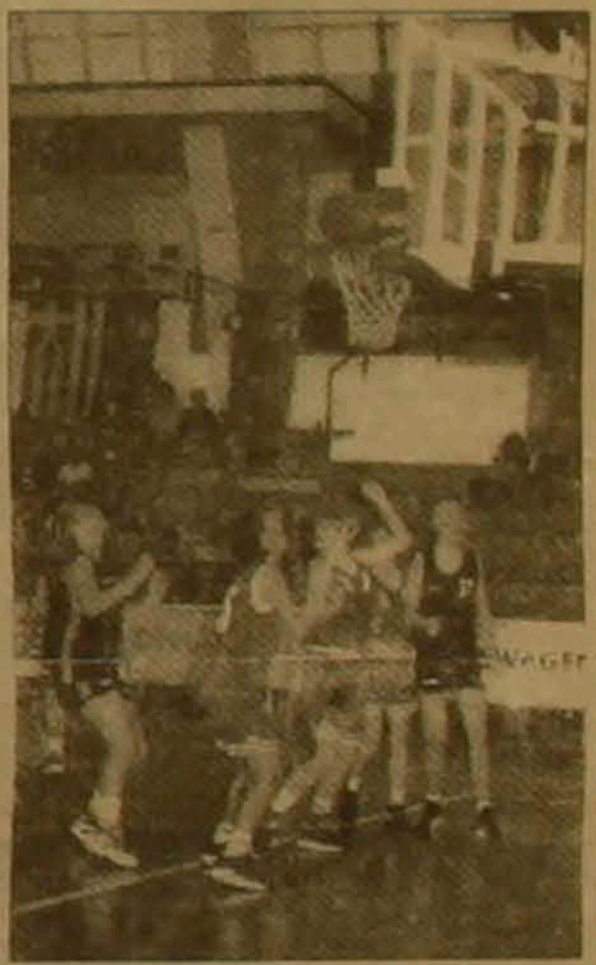

Երրորդ տեղի համար պայքարում «Կոմոն» 74-69 հաշվով առավելության հասավ «Օրշիի» նկատմամբ։

Ֆուտբոլային խաղադաշտերում

«Բարսելոնի» մեծ առավելությամբ

Իսպանիայի առաջնության 33-րդ տուրում առաջատարը «Բարսելոնը» 1-1 հաշվով ավարտեց հանդիպումը «Մերիդայի» հետ։ Կատալոնցիները 70 միավորով վստահորեն գլխավորում են մրցաշարային աղյուսակը։ Երկրի չեմպիոնի կոչումը նվաճելու համար մնացած 5 տուրերում «Բարսելոնին» բավական է 2 միավոր ձեռք բերել։ Երկրորդ տեղում ընթացող Մադրիդի «Ռեալը» վերջին տուրում 1-2 հաշվով պարտություն կրեց վերջին տեղի «Սելտայից»։ Երկու գոլն էլ «Ռեալի» դարպասը խփեց ռուսաստանցի լեգեոնական Ալեքսանդր Մոստովոյը (մեկը 11 մետրանոցից)։ Այժմ մայրաքաղաքի թիմն ունի 56 միավոր։ Նրանից ընդամենը մեկ միավորով են ետ մնում «Ռեալ Սոսիեդադ» եւ «Մայորկա» թիմերը։ 54 միավոր ունի «Սելտան», 53 «Բետիսը»։ Այնպես որ, եթե չեմպիոնի հարցը պարզ է, ապա մրցանակային տեղերի համար թեժ պայքար են մղում մի քանի թիմեր։

Ռոնալդոն առաջ է անցնում

Իտալիայի առաջնության 29-րդ տուրում եվրագավաթների խաղարկության երկու մասնակիցների «Յուվենտուսի» եւ «Վիչենցայի» հանդիպումն ավարտվեց Թուրինի ֆուտբոլիստների հաղթանակով 2-0 հաշվով։ «Յուվենտուսը» շարունակում է գլխավորել առաջնությունը։ Նա 63 միավոր է վաստակել։ Ընդամենը մեկ միավորով է ետ մնում Միլանի «Ինտերը», որը 2-1 հաշվով հաղթեց «Ռոմային»։ Մայրաքաղաքի թիմի դարպասը երկու գնդակն էլ խփեց բրազիլացի Ռոնալդոն, որն այժմ 21 գոլով գլխավորում է առաջնության ռմբարկուների ցուցակը։ Եվրագավաթի մեկ այլ մասնակից «Լացիոն» 56 միավորով ընթանում է 3-րդ տեղում։ Նա չկարողացավ հաղթել «Բրեշիային»։ Այդ խաղն ավարտվեց 1-1 հաշվով։

Ռոնալդոն շնորհավորանքներ է ընդունում

«ՊՍԺ»-ն եւ «Լանսը»

Տեղի ունեցան Ֆրանսիայի ֆուտբոլի գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ խաղերը։

«Պարի Սեն Ժերմենը» 1-0 հաշվով հաղթեց «Գենգամին»։ Գոլը խփեց Ֆլորին Մորիսը։

Մյուս խաղում երկրի առաջնությունը գլխավորող «Լանսը» 2-0 հաշվով առավելության հասավ «Լիոնի» նկատմամբ։ Երկու գոլն էլ մրցակցի դարպասը խփեց թիմի ռմբարկու Ստեֆան Գիվարկը։

Այժմ կիսաեզրափակիչ խաղում, որը կանցկացվի մայիսի 2-ին, գավաթի համար կմրցեն «ՊՍԺ»-ն եւ «Լանսը»։

Գավաթը՝ «Տալավերային»

Իսպանիայի Տալավերա դե լա Ռեյնա քաղաքում անցկացվեց մինի ֆուտբոլի եվրոպական չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունը, որին 6 թիմեր մասնակցեցին։

Խմբերում առաջին-երկրորդ տեղերը գրաված թիմերը շարունակեցին պայքարը պատվավոր մրցանակի համար։ Կիսաեզրափակիչներից մեկում նմանօրինակ մրցումների կրկնակի հաղթող Մոսկվայի «Դինամոն» 4-2 հաշվով առավելության հասավ իսպանական «ԲՀԼ Կալչետտո» թիմի նկատմամբ։

Մյուս կիսաեզրափակիչում իսպանական «Տալավերան» 11-2 հաշվով հաղթեց Խորվաթիայի «Սպլիտ-1700»-ին։

Վճռական խաղում հանդիպեցին «Դինամոն» եւ «Տալավերան»։ Խաղի հիմնական ժամանակն ավարտվեց ոչ-ոքի 3-3։ Լրացուցիչ ժամանակում հաշիվը չփոխվեց, եւ ամեն ինչ վճռեցին 6 մետրանոց տուգանային հարվածները։ Իսպանացիներն ավելի դիպուկ գտնվեցին 5-4։ Հաղթելով 8-7 ընդհանուր հաշվով «Տալավերան» նվաճեց Չեմպիոնների գավաթը։

ԹԵՆԻՍ

Բորիս Բեկերը եւ Մայքլ Չանգը՝ խաղից դուրս

Որոշ դադարից հետո տարբեր երկրներում միաժամանակ մի քանի մրցաշարեր անցկացվեցին։

Դրանցից ամենաներկայացուցչականը, թերեւս, Պորտուգալիայի էստորիլ քաղաքում անցկացված մրցաշարն էր։ Այստեղ մրցանակային հիմնադրամը եւ ամենաբարձրն էր՝ 625 հազար դոլար։ Եզրափակիչ խաղում հանդիպեցին իսպանացի Ալբերտո Բերասատեգին եւ ավստրիացի Թոմաս Մուստերը։ Վերջինս նախկինում երկու անգամ հաղթել է էստորիլի մրցաշարում, սակայն այս անգամ անհաջողության մատնվեց։ Բերասատեգին հաղթեց 3-6, 6-3, 6-1 հաշվով եւ նվաճեց առաջին մրցանակը (84 հազար դոլար)։ Իսպանացի թենիսիստը տարավ իր մարզական կարիերայի 14-րդ հաղթանակը ATP մրցաշարերում։

Մադրասի (Հնդկաստան) «Գոլդ Ֆլեյք» մրցաշարի վճռական խաղում գլխավոր մրցանակը վիճարկեցին ավստրալացի Պատրիկ Ռաֆթերը եւ շվեդ Միքայել Տիլստրեմը։ ԱՄՆ-ի բաց առաջնության հաղթող ավստրալացի թենիսիստն արդեն կես տարուց ավելի չէր կարողանում հաջողության հասնել որեւէ մրցաշարում։ Սակայն այս անգամ Ռաֆթերը պարտության մատնեց համաշխարհային դասակարգման ռեյտինգ-ցուցակում 88-րդ տեղն զբաղեցնող Տիլստրեմին՝ հաշիվն է 6-3, 6-4։

Մադրասի մրցումներում, տեւական ընդմիջումից հետո, հանդես եկավ նաեւ նախկինում աշխարհի թիվ 1 ռակետ Բորիս Բեկերը։ Գերմանացի թենիսիստը առաջին շրջանում մեծ դժվարությամբ հաղթեց բելառուս Վլադիմիր Վոլչկովին, սակայն երկրորդում պարտություն կրեց ֆրանսիացի Ժերալդ Սոլվեսից եւ դուրս մնաց մրցապայքարից։

Հոնկոնգում անցկացված մրցաշարում եւս ֆավորիտը շատ շուտ դուրս եկավ պայքարից։ Առաջին իսկ խաղում անսպասելի պարտություն կրեց տեղի մարզասերների սիրելին՝ Մայքլ Չանգը (ԱՄՆ)։ Ամերիկացի թենիսիստը, որը երեք անգամ հաղթող է դարձել Հոնկոնգի մրցաշարերում, տանուլ տվեց քիչ հայտնի Քրիստիան Վինկին (Գերմանիա), որը ռեյտինգ-ցուցակում 117-րդն է։ Մարզասերներին հիշեցնենք, որ այս մրցումներում պետք է հանդես գար նաեւ ամերիկացի Պիթ Սամփրասը, սակայն վերջին պահին նա մասնակցելուց հրաժարվեց ուսի վնասվածքի պատճառով։

Հոնկոնգի մրցաշարի հաղթող դարձավ Քեննետ Կառլսոնը (Շվեդիա)։ Եզրափակիչ խաղում նա 6-2, 6-0 հաշվով պարտության մատնեց Բայրոն Բլեքին (Զիմբաբվե)։

Կանանց խոշոր մրցաշար ընթացավ ԱՄՆ-ի Ֆլորիդայի նահանգի Ամելիա Այլենդ քաղաքում։ Այստեղ մրցանակային հիմնադրամը 450 հազար դոլար էր։ Կիսաեզրափակիչից մեկում Կոնչիտա Մարտինեսը (Իսպանիա) հաղթեց Ամանդա Կյոթցերին (ՀԱՀ), մյուսում Մերի Պիրսը (Ֆրանսիա)՝ Լինդսեյ Դեւենպորտին (ԱՄՆ)։ Եզրափակիչ խաղում Պիրսը 3-6, 6-0, 6-2 հաշվով պարտության մատնեց Մարտինեսին եւ նվաճեց գլխավոր մրցանակը։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Օրվա հետքով

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մալարիայի վտանգը կրկնակի ավելացել է

Ծաղկաձորում ապրիլի 14-18-ը Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության և Եվրաբյուրոյի համատեղ ջանքերով անցկացվում է սեմինար ՀՀ-ում մալարիայի դեմ պայքարի և կանխարգելման գործընթացի շրջանակներում մասնագետներ պատրաստելու նպատակով: Մասնակիցների թվում ընդգրկված են համաճարակաբաններ, մակաբուծաբաններ, միջատաբաններ:

Մալարիան ներկայումս տարածված է աշխարհի 90 երկրներում: Երկրագնդի բնակչության 2 մլրդ-ից ավելին (շուրջ 41 տոկոսը) ենթակա է մալարիայի վտանգին: Նրանցից տարեկան 300-400 միլիոնը հիվանդանում է մալարիայով, իսկ 1,5-2,7 մլն դառնում նրա զոհերը: Վերջիններիս թվում շուրջ 30 տոկոսը աֆրիկյան երկրների բնակիչներն են:

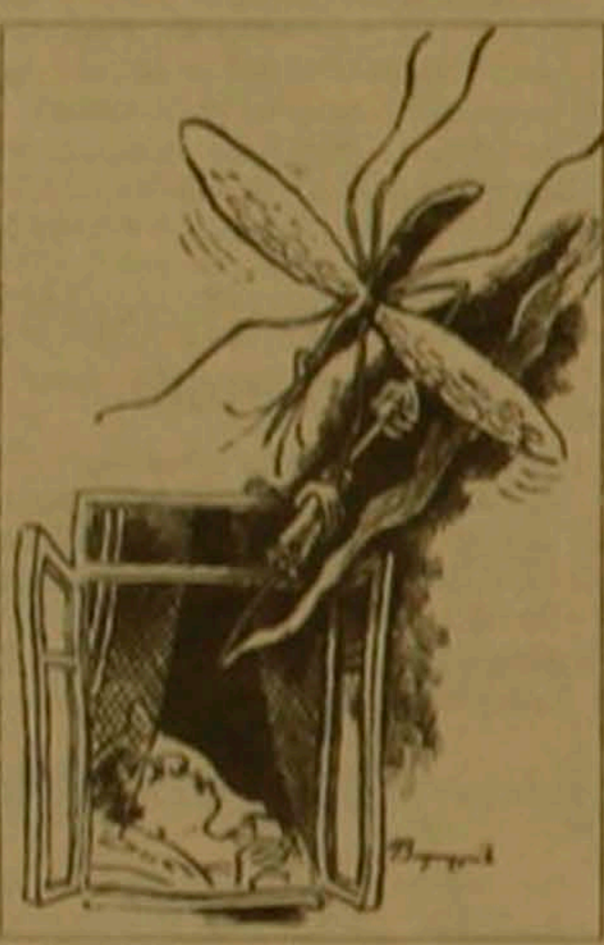

Հայաստանում 1920-30-ական թվականներին արձանագրվում էին նշված հիվանդության հազարավոր դեպքեր: 1963-94 թթ. մալարիայի տեղական բռնկումներ այլևս չգրանցվեցին: Սակայն այսօր 17 շրջաններ և 3 քաղաքներ ախտաբանական օջախներ են, որտեղ առկա են մալարիայի տեղական դեպքերի առաջացման բոլոր պայմանները (մոծակներ, բարձր ջերմաստիճան, լճացած ջրեր): 1994-ից հետո հանրապետությունում արձանագրվել է մալարիայի դրսեկ 196 դեպք: 1996-ին [illegible] տեղական բռնկման 347 դեպք առանձին տարածքներում (Մասիս, Արարատ, Արտաշատ, Էջմիածին, Երևան): 1997-ին արդեն հանրապետության 4 շրջաններում, ինչպես նաև Մասիս, Արտաշատ, Էջմիածին, Վեդի, Երևան, Արարատ քաղաքներում դրանց թիվը հասավ 841-ի, որոնցից 195-ը մինչև 14 տարեկան երեխաներն էին: Ընդամենը 1 տարում տեղի է ունեցել կրկնակի եռակի աճ, որից տեղական դեպքերը 3,1 անգամ: Առանձնապես անհանգստություն են առաջացնում Մասիսի, Արարատի շրջանները: Երևանում 96 և 97 թվականներին գրանցվել է 6-ական դեպք:

Հիվանդությունն ունի աճի միտում: Կանխարգելիչ միջոցառումների անցկացումը, որ առողջության [illegible] է, այս դեպքում ավելի հրատապ է դառնում: Առաջնային միջոցառումների թվում պիտի լինեն վարակի աղբյուրների վաղ հայտնաբերումը, վերջիններիս արմատական բուժումը, մալարիայի ախտահարմանը ենթարկված բնակավայրերից ժամանած անձանց արյան հետազոտումը, հիդրոտեխնիկական միջոցառումներով ջրականգերի վերացումը (չորացում կամ մշակում), պայքարը փոխանցողների մոծակների դեմ (վանող միջոցներ, թրթուրների կամ թռչող ծեծերի ոչնչացում): Միաժամանակ պիտի կատարվի բուժլուսավորչական լայնածավալ աշխատանք՝ օգտագործելով զանգվածային լրատվամիջոցները, ինչպես նաև հրավիրել կոնֆերանսներ, պատրաստել մասնագետներ: Այս շրջանակում նպատակաուղղված դեր կունենան թեմատիկ սեմինարները: Ի դեպ, մալարիան բնորոշվում է պարբերաբար ընթացող տենդային նոպաներով, հետզհետե աճող սակավարյունությամբ, փայծաղի, լյարդի, ոսկրածուծի ախտահարմամբ: Այն երկարատև ընթացք է ունենում և կարող է կրկնվել: Հիվանդությունն ակտիվանում է հատկապես տաք եղանակների ընթացքում: Այնպես որ, այս շրջանում հարկ է կատարել բնակչության նախասեզոնային քիմկանխարգելման աշխատանքներ:

Ներկայումս մասնագետների մշակած հանրապետությունում մալարիայի դեմ պայքարի և կանխարգելման ծրագիրը ներառում է գործողությունների մեծ ծրագիր: Իրականացման [illegible] համար կպահանջվի մոտ 0,5 մլն դոլար: Այդ ծրագիրը դեռ հաստատված չի [illegible]:

[illegible]

Կանոնակարգվում է մայրաքաղաքի փողոցային առևտուրը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Երևանի քաղաքապետի պաշտոնակատար Կամո Արեյանը ապրիլի 14-ին ստորագրել է «Երևան քաղաքի ստորգետնյա անցումներում, փողոցներում և հասարակական վայրերում բացօթյա առևտրի կանոնակարգման մասին» որոշումը, ելնելով մայրաքաղաքի ստորգետնյա անցումներում, փողոցներում և մարդաշատ վայրերում տիրող հակասանիտարական վիճակից, ինչպես նաև այն հանգամանքից, որ հիշյալ վայրերում առևտուրն իրականացվում է առանց համապատասխան թույլտվությունների:

Ինչպես հայտնեցին Երևանի քաղաքապետարանի լրատվության և հասարակության հետ կապերի բաժնից, համաձայն այդ որոշման, մինչև ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ընդհանուր կանոնների հիման վրա Երևան քաղաքում առևտրի և սպասարկումների համաքաղաքային կանոնների սահմանումը և դրանց տեղական վերահսկողության իրականացումը, մայրաքաղաքի թաղապետերին և քաղաքապետարանի առևտրի, սպասարկումների և տրանսպորտի վարչությանը (պետ Արտաշես Վարդանյան) հանձնարարվել է արգելել ստորգետնյա անցումներում, մայթեզրերին, փողոցներում, հասարակական այլ վայրերում բացօթյա առևտուր կատարող տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեությունը առանց համապատասխան թույլտվությունների:

Դաժան սպանության մեջ մեղադրվում են երկու փախստականներ

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. ՀՀ Գերագույն դատարանում ապրիլի 14-ին շարունակվեց առանձնապես դաժանությամբ կատարված սպանության մի գործի դատաքննությունը: Գործով Ադրբեջանից փախստականներ հայր և որդի Էդուարդ Գրիգորեւը և Վիտալի Գրիգորյանը, ինչպես նաև վերջիններիս փեսացու փեսան՝ Նորիկ Ամրեսյանը մեղադրվում են Գևորգ Մանուկյանին 1997 թ. սեպտեմբերի 11-ին սպանելու մեջ:

Ամբաստանյալներից երկուսը՝ Է. Գրիգորեւը և Ն. Ամրեսյանը, մեղադրվում են ՀՀ ՔՕ 99-րդ հոդվածի 6-րդ մասով (առանձնապես դաժանությամբ կատարված սպանություն), իսկ Վ. Գրիգորյանը՝ ՀՀ ՔՕ 205-րդ հոդվածով (հանցագործության պարտակում):

Ինչպես հնչել է «02» հեռուստահաղորդման ժամանակ, հանցագործության դրդապատճառն է եղել այն, որ Գրիգորևի հարևան Գևորգ Մանուկյանը բռնաբարել, իսկ հետագայում հետապնդել է դստերը՝ Ալյոնային, որը Նորիկ Ամրեսյանի փաստացի կինն է:

66-ամյա Է. Գրիգորեւը Ադրբեջանում բնակվելու տարիներին պարգևատրվել է Լենինի շքանշանով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ

Արևելք-արևմուտք ծրագիր

հայտարարվում է մրցույթ

«Բարեփոխումներ կենսաթոշակային համակարգում» թեմայով սեմինարին մասնակցելու կտակցությամբ, որը տեղի կունենա մայիսի 8-9-ին Լյուբլյանայում (Սլովենիա):

Սեմինարը նախատեսված է իրավաբանների, տնտեսագետների, սոցիոլոգների և այլ մասնագետների համար, ովքեր զբաղվում են կենսաթոշակային բարեփոխումների հարցերով: Սեմինարի նպատակն է հավաքել տարածաշրջանի մասնագետներին՝ քննարկելու սոցիալական ապահովության և կենսաթոշակային համակարգում բարեփոխումներ մտցնելու տնտեսության վերակառուցման և աշխատանքի մասին օրենքների ընդունման հարցեր:

Աշխատանքային լեզուն անգլերենն է:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

- ինքնակենսագրություն (CV),
- երաշխավորագիր,
- հիմնավորում, թե ինչով միջոցառումը կնպաստի մասնակցի հետագա գործունեությանը (1 էջ):

Դիմումներն ընդունվում են մինչև 1998 թ. ապրիլի 27-ը:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Համլիկ Բեգլարյանին. Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ, հետևյալ հասցեով.

Երևան 19, Սայաթ-Նովայի 53ը, հեռ. **272119, 271719, 271713**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ

Արևելք-արևմուտք ծրագիր

հայտարարվում է մրցույթ

«Կանայք և Եվրոպայի նոր ռազմականացումը» թեմայով սեմինարին մասնակցելու կտակցությամբ, որը տեղի կունենա մայիսի 18-23-ին Դուբրովնիկում (Խորվաթիա):

Սեմինարի նպատակն է քննարկել ռազմականացման քաղաքական, սոցիալական և տնտեսական ազդեցությունը կանանց վրա: Այս սեմինարը հնարավորություն կտա մասնակիցներին փոխանակել կարծիքներ և գաղափարներ, կազմել նախագծեր, որոնք կնպաստեն կենտրոնական և արևելյան երկրներում կանանց խնդիրների լուծմանն ուղղված աշխատանքներին:

Աշխատանքային լեզուն անգլերենն է:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել.

- ինքնակենսագրություն (CV),
- երաշխավորագիր,
- հիմնավորում, թե ինչով միջոցառումը կնպաստի մասնակցի հետագա գործունեությանը (1 էջ):

Դիմումներն ընդունվում են մինչև 1998 թ. ապրիլի 27-ը:

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Համլիկ Բեգլարյանին. Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ, հետևյալ հասցեով.

Երևան 19, Սայաթ-Նովայի 53ը, հեռ. **272119, 271719, 271713**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ

Ճանապարհորդական գրանտերի ծրագիրը

հայտարարում է 1998 թ. երրորդ մրցույթը, որը կընդգրկի հուլիս և օգոստոս ամիսները: Հիշեցնում ենք, որ այս ծրագիրը հնարավորություն է տալիս հայ մասնագետներին (ուսանողներ, գիտնականներ, մշակույթի ասպարեզի ներկայացուցիչներ) մասնակցել միջազգային, ազգային և տարածաշրջանային կարևորության գիտաժողովների, սեմինարների, կոնֆերանսների, կոնգրեսների, ցուցահանդեսների, կրթական և գիտական մրցույթների:

Դիմումներն ընդունվում են մինչև 1998 թ. մայիսի 15-ը:

Ավելի մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Համլիկ Բեգլարյանին, Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանի մասնաճյուղ, հետևյալ հասցեով

Երևան 19, Սայաթ-Նովայի 53ը, հեռ. **272119, 271719, 271713**

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

Սպանդարյանի շրջանում գրանցված «Աֆան-2» ՍՊԸ-ն:

Վկայականի № 035825 18.07.97 թ.

Գրանցման № 286.110.02855

Գրանցման ամսաթիվը 21.07.97 թ.

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ Է ՀՐԱՎԻՐՎՈՒՄ

համակարգչին և անգլերենին գերազանց տիրապետող երիտասարդ օրիորդ, երկու տարվա աշխատանքային փորձով:

Հեռ. 8+21-40-20-27

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկյան Ընկերությունը աշխատանքի է հրավիրում աշխատասեր և աչալուրջ մարդկանց (ցանկալի է բարձրագույն կրթությամբ): Տեղերը սահմանափակ են: Տեղեկությունների համար զանգահարել **56-28-63**

Քաշի նվազեցման նոր ծրագիր

Մեկ ամսում **5-15** կիլոգրամ

Զանգահարել հեռ. 58-36-49, 8(21) 40-70-78 (թքք)

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Ազգ» [illegible] Երևան-23 [illegible] Տպաքանակ 3500 [illegible] 14.04.1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@